Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र – I) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Research Process in Physical Education & Sports Sciences (23503101)

वार, दिनांक : बुधवार, १४-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) समस्येविषयी अधिक कल्पना शोधण्याचा अपील अभ्यास –––.
अ) प्रायोगिक संशोधन ब) उपयोजित संशोधन
क) कृती संशोधन ड) वरील सर्व

२) प्रायोगिक पद्धतीत ––– ही प्रक्रिया गरजेची नाही.
अ) नियंत्रत ब) निरीक्षण
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

३) नियंत्रित गट परिस्थितीत ––– मध्ये उपयोजित केले जाते.
अ) सर्वेक्षण संशोधन ब) वर्णनात्मक संशोधन
क) प्रायोगिक संशोधन ड) यापैकी नाही

४) संशोधनाचे साधने खालील पैकी कोणते आहे?
अ) आलेख ब) आकृती
क) प्रश्नावली ड) यापैकी नाही

५) संशोधनाची माहिती ––– आहे.
अ) गुणात्मक ब) संख्यात्मक
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

६) साहित्य हे –––.
अ) लेखी माहिती ब) प्रकाशीत माहिती
क) अप्रकाशीत माहिती ड) वरील सर्व

७) संदर्भ साहित्य हे ––– शी समान नसते.
   अ) संदर्भ ग्रंथ ब) गोषवारा
   क) सर्वेक्षण ड) वरील सर्व

८) सदर्भ घेण्यासाठी साहित्यांचा वापर केला जाते ते –––.
   अ) प्राथमिक आणि दुय्यम स्त्रोत ब) दुय्यम स्त्रोत
   क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

९) ज्या गटावर प्रयोगाची मात्रा दिली जात नाही त्या गटास ––– म्हणतात.
   अ) प्रायोगिक गट ब) मात्रा गट
   क) नियंत्रीत गट ड) वरील सर्व

१०) खालील पैकी कोणती संशोधनाची पद्धत नाही.
   अ) सर्वेक्षणात्मक ब) ऐतिहासीक
   क) व्यक्ति अभ्यास ड) निरीक्षण

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) संशोधनातील जनसांख्यिकी (Population) स्पष्ट करा. **१०**
२) संदर्भ साहित्य आढाव्याच्या संदर्भातून ग्रंथालयाचा उपयोग सविस्तर लिहा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) संशोधन नमुना निवडीचे महत्व काय? नमुना निवड प्रक्रिया सविस्तर लिहा.
२) संशोधना करिता आपण विषय कसा मिळवाल आणि संशोधनचा विषय निवडते वेळी कोणत्या बाबी लक्षात घ्याल?

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) प्रयोगात्मक संशोधन म्हणजे काय? प्रयोगात्मक संशोधनाचे विविध अभिकल्प स्पष्ट करा.

किंवा

२) संशोधन गोषवारा (Research abstract) लिहण्याची पद्धत लिहा.

प्र.५ टिपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**
१) शारीरिक शिक्षणात संशोधनाची क्षेत्र.
२) स्वतंत्र व आश्रित चल.
३) प्रश्नावलीचे संशोधनात महत्व.
४) वृत्ती संशोधन.
५) संशोधनाचा आराखडा.

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Research Process in Physical Education & Sports Sciences (23503101)

Day & Date: Wednesday, 14-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The research that applies the law at the time of field study to draw more and more ideas about the problem is _____.
a) Experimental research b) Applied research
c) Action research d) None of these

2) The process not needed in experimental research is _____.
a) controlling b) observation
c) A and B both d) none of these

3) Controlled group condition is applied in _____.
a) survey research b) Descriptive research
c) Experimental research d) None of these

4) Which one of the following it a research tool?
a) Graph b) Diagram
c) Questionnaire d) None of these

5) The data of research is _____.
a) Qualitative only b) Quantitative only
c) Both A and B d) None of these

6) Literature is _____.
a) Written Record b) Published Record
c) Unpublished Record d) All of these

7) Literature review is not similar to ______.
a) Bibliography b) Abstract
c) Survey d) All of these

8) Literature collected for review includes _____.
a) primary and secondary source
b) secondary source
c) A and B both
d) None of these

9) The group does not receive the experimental treatment condition in the _____.

a) Experimental group   b) Treatment group
c) Control group   d) All of these

10) Which of the following is not the method of research.

a) Survey   b) Historical
c) case study   d) Observation

Q.2 Answer the following question.

1) Explain in details the concept of population in Research. **10**
2) Write down the use of Library in relation with the review of related literature in details. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

1) What is the importance of Research Sampling? Give in detail the procedure of sampling.
2) Explain how would you locate and select a problem of research.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

1) What is experimental research? Explain the Various experimental design.
2) Write in details methods of writing research abstract.

Q.5 Write short not on (Any Four) **20**

1) Area of research in physical Education.
2) Dependent and Independent Variables.
3) Importance of questionnaire in research.
4) Action research.
5) Research proposal.

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र - I) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Sports Bio-mechanics and Kinesiology (23503102)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १६-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) आधाराभोवती हालणाऱ्या आणि न वाकणाऱ्या दांडयाला ––– म्हणतात.
अ) बल ब) प्रक्षेपण
क) गती ड) तरफ

२) किन्सीऑलॉजी हा शब्द ––– देशातून आला आहे.
अ) जपान ब) अमेरिका
क) भारत ड) ग्रीक

३) लांब उडी मध्ये टेक ऑफ घेताना न्युटनचा गतिविषयक नियमापैकी कोणता नियम अधिक प्रभावी उपयोगात आणला जातो.
अ) २ रा नियम ब) ३ रा नियम
क) १ ला नियम ड) वरील सर्व

४) तरफेच्या ––– प्रकारात एका बाजूला टेकू, दुसऱ्या बाजूला बल आणि मध्ये भार असतो.
अ) पहिल्या ब) चौथा
क) तिसरा ड) दुसरा

५) तरफेचे ––– प्रकार आहेत.
अ) दोन ब) एक
क) तीन ड) चार

६) डेल्टॉइड हा स्नायू ––– या ठिकाणी आहे.
अ) मांडी ब) खांदा
क) कटिबंध ड) मनगट

७) कटिबंधाच्या सांध्यातून ––– हि हालचाल होते.
अ) अबडकशन ब) हॉरिझॉन्टल फ्लेकशन
क) फ्लेक्शन ड) वरील सर्व

८) बायसेप ब्रॅची हा स्नायू ––– या ठिकाणी आहे.
अ) मांडी ब) मान
क) धड ड) खांदा

९) ––– यांनी मानवी शरीर धारणेचे तीन प्रकारात वर्गीकरण केले आहे.
अ) न्यूटन ब) गॅलीलीओ
क) अलबर्ट आइन स्टाईन ड) शेल्डन

१०) रेक्टस ॲब्डामिनीस हा स्नायू ––– या ठिकाणी आहे.
अ) कोपरा ब) धड
क) मांडी ड) घोटा

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) तरफ व तरफेचे प्रकार क्रीडेतील उदाहरणासह स्पष्ट करा. **१०**
२) किनेसियोलॉजीचा इतिहास लिहा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणताही एक) १५
१) किनेसियोलॉजीचे ध्येय व उद्दिष्टये लिहा.
२) बल म्हणजे काय, बलाचे प्रकार क्रीडेतील उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणताही एक) १५
१) क्रीडेतील उदाहरणासह स्तिरत्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) सांध्यातून होणाऱ्या हालचालींची यादी करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) पाण्याचा रोध
२) घर्षण
३) प्रक्षेपण
४) गुडघ्याचा सांधा
५) घोटाचा सांधा

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Bio-mechanics and Kinesiology (23503102)

Day & Date: Friday, 16-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) A rigid rod that turns around fixed support is Called as ______.
a) Force b) projection
c) Motion d) Lever

2) The derivation of the Kinesiology from _____ words.
a) Japan b) America
c) India d) Greek

3) During the take of in long jump which law of motion at Newtons is effective used _____.
a) 2nd Law b) 3rd Law
c) 1st Law d) All of these

4) A lever of order the fulcrum is one side the force is applied on the other side and the load is in the middle.
a) First b) Fourth
c) Third d) Second

5) There are _____ kinds of lever
a) two b) one
c) three d) four

6) Deltoid muscle is located in _____.
a) Thigh b) Shoulder
c) Hip d) Wrist

7) The movement through hip joint is ______.
a) Abduction b) Horizontal flexion
c) flexion d) All of these

8) Biceps brunchii muscle is located in _____.
a) Thigh b) Neck
c) Trunk d) Shoulder

9) _____ has classified the posture into three types.
a) Newton b) Galileo
c) Albert Einstein d) Sheldon

10) Rectus abdominis muscle is located in _____.

a) Elbow
b) Trunk
c) Thigh
d) Ankle

Q.2 Answer the following questions.

1) Explain Lever and types of lever with sports examples. **10**

2) Write History of Kinesiology in details. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Write Aims and objectives of Kinesiology and Biomechanics.

2) What is force explain types of force with Sports examples.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Write stability with sports examples.

2) List the fundamental movement around the Joints.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

1) Water resistance

2) Frication

3) Projection

4) Knee joint

5) Ankle joint

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र - I) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Yogic Sciences (23503103)

वार, दिनांक : मंगळवार, २०-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) उड्डीयानबंध ––– स्नायूशी संबंधित आहे.
अ) मेंदू ब) पाय
क) पाठ ड) पोट

२) योगातील बहिरंग व अंर्तरंग यांना जोडणारा दुवा म्हणजे ––– होय.
अ) प्रत्याहार ब) त्राटक
क) मुद्रा ड) यापैकी नाही

३) जीवात्मा व परमात्मा यांचे मिश्रण म्हणजे –––.
अ) योगा ब) प्रत्याहार
क) बंध ड) वरील सर्व

४) अष्टांग योगात यम ही ––– क्रमांकाची पायरी आहे.
अ) आठव्या ब) पाचव्या
क) पहिली ड) दुसरी

५) स्वामी कैवल्यानंद यांनी कैवल्याधामची स्थापना ––– साली केली.
अ) १९३४ ब) १९२४
क) १९४७ ड) १९४८

६) परिश्रमाने असाध्य गोष्ट साध्य करणे म्हणजे –––.
अ) भक्तीयोग ब) राजयोग
क) हठयोग ड) यापैकी नाही

७) जीवनामध्ये शरीर व मनाला विविध प्रकारच्या यातना होत असताना या यातना आनंदाने सहन करण्याची शारीरिक व मानसिक क्षमता प्राप्त करणे म्हणजे ———.

अ) तप्	ब) आसन
क) कर्म	ड) यापैकी नाही.

८) आस या धातूपासून ——— हा शब्द बनला आहे.

अ) प्राणायाम	ब) प्रत्याहार
क) आसन	ड) समाधि

९) मानवी शरीरात ——— हजार नाड्या आहेत.

अ) बाहत्तर	ब) एक्कावन्न
क) एकवीस	ड) पाच

१०) प्राणायामामध्ये ——— अंगाचा समावेश होतो.

अ) पूरक	ब) कुंभक
क) रेचक	ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१) योगिक व्यायाम आणि शारीरिक व्यायाम यातील फरक स्पष्ट करा. **१०**

२) योगाचा अर्थ आणि व्याख्या सांगून योगाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या. (कोणताही एक) **१५**

१) आसन आणि प्राणायाम यांचा विविध शरीर संस्थावर होणारा परिणाम लिहा.

२) अष्टांगयोग लिहून त्याचे खेळातील महत्व स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) शुद्धीक्रियांची नावाची यादी देवून तीनचे स्पष्टीकरण करा.

२) खेळाडूच्या शारीरिक तयारीमध्ये योगाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) बंध आणि मुद्रा.

२) दैनंदिन जीवनामध्ये आहाराचे महत्व.

३) योगाची गरज आणि महत्व.

४) ताणतणाव आणि ध्यान.

५) सूर्यनमस्काराचे फायदे.

Seat No.	

Set | **P**

M.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Yogic Sciences (23503103)

Day & Date: Tuesday, 20-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) Uddiyana bandha is related to _____ muscle.
a) Brain b) Leg
c) Back d) Stomach

2) The external and internal connective link in yoga is called _____.
a) Pratyahar b) Tratak
c) Mudra d) None of these

3) The mixture of Jivatma and Paramatma means _____.
a) Yoga b) Pratyahar
c) Bandha d) above all

4) Yam is the _____ no step in Ashtangyoga.
a) Eight b) Fifty
c) First d) Second

5) In _____ Swami Kaivalyanand established Kaivalyadham.
a) 1934 b) 1924
c) 1947 d) 1948

6) Hard work means achieving something impossible.
a) Bhaktiyog b) Rajyog
c) Hatyog d) None of these

7) To achieve the physical and mental capacity to endure this agony while suffering various kinds of torture to the body and mind in life means.
a) Tap b) Aasan
c) Karm d) None of these

8) The word _____ is derived from Aas.
a) Pranayam b) Pratyahar
c) Aasan d) Samadhi

9) Human body includes _____ pulses (thousand).
a) Seventy two b) Fifty one
c) Twenty five d) Five

10) Pranayam includes _____ aspects.
a) Purak b) Kumbhak
c) Rechak d) Above all

Q.2 Answer the following questions.

1) Explain the difference between yogic exercises and physical exercises. **10**

2) Meaning & Definition of Yoga? Explain objective of Yoga. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Write the effect of Asanas & Pranayam on various system of Body.

2) Write the Ashtangyog and explain its importance in sports.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Give the list of Shudhikriyas and Explain any three of them.

OR

2) Explain Role of Yoga in Physiological preparation of sportsman.

Q.5 Short Notes (Any Four) **20**

1) Bandha & Mudras

2) Importance of diet in daily life

3) Need and importance of Yoga

4) Stress and meditation

5) Benefits of Surya namaskar

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र – I) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (23503111)

वार, दिनांक : गुरूवार, २२-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) कसोटीची ——— तपासणे म्हणजे वैद्यता होय.
अ) सात्यता ब) सत्यता
क) वस्तूनिष्ठता ड) गरज

२) महाविद्यालयातील मुलांची कारक क्षमता मोजण्यासाठी चाचणी ——— यांनी तयार केली.
अ) जॉन्सन ब) नेलसन
क) बॅरो ड) वरील सर्व

३) क्राऊस वेबरच्या चाचणीने ——— मोजतात.
अ) शारीरिक तंदुरूस्ती ब) कारक प्रशिक्षण क्षमता
क) कमीत कमी स्नायूची ताकत ड) क्रीडा कौशल्य क्षमता

४) रोधाच्या विरोधात काम करण्याची स्नायूची किंवा समुहाची क्षमता म्हणजे ———.
अ) लवचिकता ब) ताकद
क) वर्ग ड) दिशामुखता

५) शॉर्टसर्व्हे कसोटीचा उपयोग ——— या खेळात केला जातो.
अ) व्हॉलीबॉल ब) बॅडमिंटन
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

६) स्लायडिंग कॅलिपर हे ——— मोजण्यासाठी वापरतात.
अ) शरीराचा घेर ब) शरीराची उंची
क) शरीराची घनता ड) वरील सर्व

७) जॉन्सन कौशल्य चाचणी ——— खेळाशी निगडीत आहे.
   अ) हॉकी   ब) बास्केटबॉल
   क) व्हॉलीबॉल   ड) वरील सर्व

८) माहिती गोळा करण्याची प्रक्रिया म्हणजे ——— होय.
   अ) साधन   ब) मूल्यमापन
   क) चाचणी   ड) मापन

९) ——— ही सतत चालणारी प्रक्रिया आहे.
   अ) चाचणी   ब) मापन
   क) मुल्यमापन   ड) वरील सर्व

१०) ——— हा कसोटी प्रमाणीकरणाचा एक निकष आहे.
   अ) वस्तूनिष्ठता   ब) मूल्यमापन
   क) पददर्शी अभ्यास   ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

अ) सटक्लिफ क्रिकेट चाचणी सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

ब) जॉनसन सॉकर चाचणी स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) १५

अ) स्नायूच्या उदाहरणासह स्किन फोल्ड चाचणीची पद्ध त सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) इंडियाना कारक चाचणी सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) न्यूटनची कारक पात्रता चाचणी सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) अँथ्रोपॉमेट्रिक मापन उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) १२ मिनिट पळणे–चालणे चाचणी.

२) बॅरो कारक क्षमता चाचणी.

३) रूसेल लेग व्हॉलीबॉल चाचणी.

४) चांगल्या निवड चाचणीचे निकष.

५) बोप चाचणी.

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education (23503111)

Day & Date: Thursday, 22-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative **10**

1) To measure ______ of test or instrument is called.
a) consistency b) truthfullness
c) objectivity d) relevance

2) Motor Ability test for college man was constructed by ______ .
a) Johnson b) Nelson
c) Barrow d) All of these

3) Kraus weber test measure ______.
a) Physical fitness b) Motor Educability
c) Maximum muscular strength d) Skill ability in sports

4) ______ is an ability of group of muscle to get over come against the resistance.
a) Flexibility b) Strength
c) Speed d) Agility

5) Short service test is used in ______.
a) Volley Ball b) Badminton
c) Both a and b d) None of these

6) The sliding calipers is used for measuring ______.
a) Body girth b) Body width
c) Body density d) All of these

7) Johnson skill test is for ______.
a) Hockey b) Basket Ball
c) Volley Ball d) All of these

8) The process of collecting information is _____.
a) Tool b) Evaluation
c) Test d) Measurement

9) _____is a continuous process.
a) Test b) Measurement
c) Evaluation d) All of these

10) _____ is the one criteria of test authenticity.

a) Objectivity b) Evaluation
c) Pilot study d) All of these

Q.2 Answer the following questions.

a) Explain in details Sutcliff cricket test. **10**

b) Explain in details Johnson soccer test. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain in details method of measuring skin folds with muscles examples.

b) Explain in details Indiana motor fitness test.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain in details Newton motor ability test.

b) Explain in details Anthropometric measurement with examples.

Q.5 Write short notes on. (Any Four) **20**

1) 12 minutes run-walk test

2) Barrow motor ability test

3) Russel Lange Volley ball skill test

4) Criteria for selecting a good test

5) Beep test

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Applied Statistics in Physical Education and Sport (23503201)

वार, दिनांक : मंगळवार, १३-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) खालील पर्यायापैकी कोणता मापनाचा एक मार्ग नाही?
अ) बहूतक ब) नामांकन मापन
क) क्रमांकन मापन ड) गुणोत्तर मापन

२) डेटा चे वर्गीकरण प्रामुख्याने ––– श्रेणीत केले जाते.
अ) दोन ब) सहा
क) चार ड) सात

३) ––– अधिक यथार्थ माहिती दर्शवितो.
अ) उर्ध्वगामी – वक्र ब) आयतालेख
क) वारंवारिता बहुभूज ड) सरलित वारंवारिता वक्र

४) सरलित वारंवारिता वक्राच्या ––– पद्धती आहेत.
अ) पाच ब) तीन
क) दोन ड) सहा

५) ––– हा घंटाकृती असतो.
अ) आयतालेख ब) उर्ध्वगामी – वक्र
क) प्रसामान्य संभव वक्र ड) वारंवारिता बहुभूज

६) विषमिततेचे ––– प्रकार आहेत.
अ) दोन ब) चार
क) पाच ड) तीन

७) शिखरदोषाचे ––– प्रकार आहेत.
अ) तीन ब) चार
क) दोन ड) पाच

८) खालील पर्यायापैकी कोणता एक सहसंबंधाचा एक प्रकार नाही?
अ) प्लॅटीक्युर्टीक ब) धन
क) ऋण ड) शुन्य

९) $\frac{D}{\sigma D} = ?$
अ) z मूल्य ब) 't' मूल्य
क) प्रमाण विचलन ड) शततमक

१०) मध्यगा म्हणजे ——— होय.
अ) सरासरी ब) मध्यांक
क) वारंवारिता ड) शततमक

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) आकृतीच्या आधारे विषमिततेचे प्रकार स्पष्ट करा. **१०**
२) आलेखाचे प्रकार स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या. (कोणताही एक) **१५**
१) केंद्रिय प्रवृत्तीची परिमाणे उदाहरणासह सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) शततमक म्हणजे काय? त्याची वैशिष्टये आणि उपयोग लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) खालील कोष्टकावरून चर्तुर्थक विपलन काढा.

वर्गांतर	वरंवारीता (f)	संचित वारंवारीता (F)
९० □ ९९	४	५०
८० □ ८९	६	४६
७० □ ७९	१०	४०
६० □ ६९	१८	३०
५० □ ५९	९	१२
४८ □ ४९	३	३
	N = ५०	

२) संख्याशास्त्राची शारीरीक शिक्षणातील गरज व महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) शिखर दोष
२) न्यादर्श
३) प्रमाण विचलन
४) ॲनोवा
५) काय स्वेअर परिक्षिका

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Applied Statistics in Physical Education and Sport (23503201)

Day & Date: Tuesday, 13-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) From the following which is not a type of measurement?
a) Mode b) Nominal measure
c) Ordinal measure d) Ratio measure

2) Data is classified into _____ major categories.
a) Two b) Six
c) Four d) Seven

3) _____ shows the exact data.
a) Ogive b) Histogram
c) Frequency polygon d) Smoothed Frequency

4) There are _____ methods of Smoothed Frequency Curve.
a) Five b) Three
c) Two d) Six

5) ______ is bell shaped.
a) Histogram b) Ogive
c) Normal Probability Curve d) Polygon

6) Skewness is of _____ types.
a) Two b) Four
c) Five d) Three

7) Kurtosis is of _____ types.
a) Three b) Four
c) Two d) Five

8) From the following which is not a type of Correlation?
a) Platy Kurtic b) Positive
c) Negative d) Zero

9) $\frac{D}{\sigma D} = ?$
a) 'z' value b) 't' value
c) Standard Deviation d) Percentile

10) A median is a _____.

a) Average b) Mid-Score
c) Frequency Value d) Percentile

Q.2 Answer the following question

a) Explain the types of skewness with diagram. **10**

b) Explain the types of graphs. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Explain the measures of central tendency with examples.

b) What is Percentile? Write characteristics and uses of percentile.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Calculate Quartile deviation of following table.

Class Interval	Frequency	F
90 – 99	4	50
80 – 89	6	46
70 – 79	10	40
60 – 69	18	30
50 – 59	9	12
40 – 49	3	3
	N = 50	

b) Explain the need and importance of statistics in physical education.

Q.5 Write short note on (Any Four) **20**

a) Kurtosis

b) Sample

c) Standard Deviation

d) ANOVA

e) Chi-square test

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Physiology of Exercises (23503202)

वार, दिनांक : गुरूवार, १५-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) श्वास घेत असताना आपण शरीरामध्ये हवा ---- च्या माध्यमातून घेतो.
अ) अन्नमार्ग ब) अन्ननलिका
क) जठर ड) श्वासनलिका

२) श्वसन शरीरातील पेशी मध्ये घडते ज्याला --- म्हणतात.
अ) अंतश्वसन ब) बाह्यश्वसन
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

३) मानवी ह्रदयाचे --- कप्पे पडतात.
अ) तीन ब) चार
क) पाच ड) सहा

४) ऐच्छिक स्नायू हे ---.
अ) स्नायूंना नियंत्रित ठेवते ब) स्नायूंना अनियंत्रित ठेवते
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

५) उजव्या फुफुसाला --- फुफुस नलिका असतात.
अ) ३ पाली ब) २ पाली
क) ४ पाली ड) ६ पाली

६) स्नायू आकुंचना वेळीस त्याची लांबी कमी होते त्यास --- म्हणतात.
अ) ए. बॅण्ड ब) झेड–बॅण्ड
क) एच. बॅण्ड ड) वरील सर्व

७) --- मुळे स्नायू थकवा होतो.
अ) कार्बनडाय ऑक्साइड ब) लेक्टिक ॲसिड
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

८) हृदयाचे कार्य ––– आहे.
   अ) रक्त वाहिण्यामध्ये रक्त सोडणे
   ब) रक्ताचे शोषण करणे
   क) अ आणि ब दोन्ही
   ड) यापैकी नाही

९) व्यायामाच्या वेळी फुफ्फुसाचे वायुवीर्जन ––– यामुळे वाढ होते.
   अ) सांध्यांची हालचाल   ब) लांबमज्जेकडून श्वासनेंद्राकडे संवेदना
   क) स्नायू आकुंचन   ड) वरील सर्व

१0) एका श्वसनात जास्तीत जास्त हवा आत घेतो व बाहेर टाकतो त्याला ––– म्हणतात.
   अ) टायडल हवा   ब) टायडल व्हॅल्यूम
   क) व्हायटल कॅपॅसिटी   ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) डोपिंगचे प्रकार स्पष्ट करा. **१0**
ब) स्नायू तंतूचे प्रकार स्पष्ट करा. **१0**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) अस्थिस्नायूची अतिसूक्ष्मरचना स्पष्ट करा.
ब) स्नायू संस्थेवर व्यायामाचा होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
अ) अस्थिसंस्थेवर व्यायामाचा व प्रशिक्षणाचा होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
ब) हृदयाचा दरावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२0**
१) हृदयाचे चक्र
२) रक्तदाब
३) प्राणवायूचे ऋण
४) अतितीव्र व्यायाम प्रकार.
५) स्नायूंचे आकुंचन प्रसरण.

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Physiology of Exercises (23503202)

Day & Date: Thursday, 15-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) During respiration we take air inside the body through the _____.
a) Alimentary canal b) Oesophagus
c) Stomach d) Trachea

2) Respiration taking place in tissue cell is called _____.
a) Internal respiration b) External respiration
c) a and b both d) None of these

3) Human heart is divided into _____ chambers.
a) Three b) Four
c) Five d) Six

4) Voluntary muscle is a _____.
a) Control over muscles b) No control over muscle
c) a and b both d) None of these

5) Right lung has _____ Lobes.
a) 3 Lobes b) 2 Lobes
c) 4 Lobes d) 6 Lobes

6) The length of this is reduced while the muscle contract _____.
a) A Band b) Z Band
c) H Band d) All of these

7) Muscle fatigue is due to the accumulation of _____.
a) Carbon dioxide b) Lactic Acid
c) a and b both d) None of these

8) The function of heart is _____.
a) Pumps blood into blood vessels
b) Absorb the blood
c) a and b both
d) None of these

9) The increase of Lung aeration of exercise due to _____.
a) Movement of joint b) Sensation through medulla
c) Muscle contraction d) All of these

10) Maximum air inhale exhale in one time is called _____.

a) Tidal air b) Tidal volume
c) Vital capacity d) None of these

Q.2 Answer the following question.

a) Explain in detail types of doping. **10**

b) Explain in detail Types of muscle fiber. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**

a) Explain in detail micro structure of the Skeletal Muscle.

b) Explain in detail effect of exercise on Muscular system.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain in detail effect of exercise and training on the Skeletal System.

b) Explain in detail factor affecting Heart rate.

Q.5 Write short note on. (Any Four) **20**

1) Cardiac cycle

2) Blood pressure

3) Oxygen Debt.

4) Hight intensity of exercise

5) Muscular contraction

SLR-CD-8

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Athlete Care and Rehabilitation (23503203)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ३:०० ते ६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) थेरेपेरिक व्यायामाचे ध्येय ——— आहे.
अ) सांध्यांच्या हालचाली कमी करणे
ब) समन्वय साधणे
क) स्नायूंची ताठरता कमी करणे
ड) वरील सर्व

२) बेंचप्रेस व्यायाम खेळाडूंचे ——— सुधारते.
अ) लवचिकता ब) चपळता
क) ताकत ड) दमदारपणा

३) फ्रोजन शोल्डर कोणत्या व्यायामाशी संबंधित आहे?
अ) चपळतेचे व्यायाम ब) ताकत वाढविण्याचे व्यायाम
क) लवचिकतेचे व्यायाम ड) दमदारपणाचे व्यायाम.

४) चांगली शरीर धारणा काय आहे?
अ) चांगली स्नायूची लवचिकता
ब) सांध्यातून योग्य हालचाल होणे
क) स्नायूची बळकटता
ड) वरील सर्व

५) ——— हे शरीरधारणेवर परिणाम करतात.
अ) ताण ब) स्थूलपणा
क) कमकुवत स्नायू ड) वरील सर्व

६) टाचेच्या वेदना ही दुखापत सर्व साधारणपणे ——— या खेळात दिसून येते.
अ) बुद्धिबळ ब) जलतरण
क) हॅण्डबॉल ड) वरील सर्व

७) जंपरस क्नि ही दुखापत सर्वसाधारणपणे ––– या खेळात दिसून येते.
   अ) फुटबॉल ब) बॅडमेंटन
   क) जलतरण ड) वरील सर्व

८) घोटयाच्या दुखापती सर्वसाधारणपणे ––– खेळात दिसून येतात.
   अ) खो–खो ब) बुद्धिबळ
   क) योगा ड) यापैकी नाही

९) खांदयाच्या दुखापती ––– खेळात दिसून येतात.
   अ) बेसबॉल ब) सॉफ्टबॉल
   क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

१०) अयोग्य शरीर धारणेचे कारण –––
   अ) अनुवंशिकता ब) सवयी
   क) ज्यादाचे वजन ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) व्हॉलीबॉल, टेनिस व हॅण्डबॉल खेळातील विशेष दुखापती स्पष्ट करा. १०
२) क्रीडा दुखापतीवर उपचार स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
१) सुधारात्मक शारीरिक शिक्षणाचे उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
२) पुनर्वसनासाठी विरोधकाल व्यायाम स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) १५
१) मसाजचा इतिहास सविस्तर लिहा.
२) क्रीडा दुखापतीची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणताही चार) २०
१) खांदयाच्या दुखापती
२) गुडघ्याच्या दुखापती
३) सपाट पाऊलसाठी उपचार
४) शरीर धारणा
५) स्ट्रेचिंगचे व्यायाम

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Athlete Care and Rehabilitation (23503203)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 6:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) Good of therapeutic exercise are to _____.
a) Mobilize the joint
b) Improve co-ordination
c) Reduce the rigidity of muscle
d) All of these

2) Bench press exercise improves the _____ of the player.
a) Flexibility b) Agility
c) Strength d) Endurance

3) Which exercise will you refer frozen shoulder athlete?
a) Agility exercise b) Strength development exercise
c) Flexibility exercise d) Endurance exercise

4) What is good posture?
a) Good muscle flexibility b) Normal motion in the joint
c) Strong posture muscle d) All of these

5) _____ are the factors affecting posture.
a) Stress b) Obesity
c) Weak muscle d) All of these

6) Heel pain injuries is commonly found in _____ game.
a) Chess b) Swimming
c) Hand Ball d) All of these

7) Jumpers knee injuries is commonly found in ______ game.
a) Foot ball b) Badminton
c) Swimming d) All of these

8) Ankle sprain injuries is commonly found in _____ game.
a) Kho-Kho b) Chess
c) Yoga d) None of these

9) Shoulder sprain injuries is commonly found in _____ game.
a) Baseball
b) Soft ball
c) a and b both
d) None of these

10) Common causes of bad posture are _____.
a) Heredity
b) Habit
c) Extra weight
d) All of these

Q.2 Answer the following question
1) Explain in details specific injuries in Volleyball, Tennis and Hand ball. **10**
2) Explain in details Treatment of sport injuries. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain objectives of Corrective Physical Education.
2) Explain in details Resisted exercise for Rehabilitation.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain Brief history of massage.
2) Explain in details causes of sports injuries.

Q.5 Write short notes on. (Any Four) **20**
1) Shoulder Injuries
2) Knock knee
3) Treatment for flat foot
4) Body posture
5) Stretching exercise

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र – II) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Sports Management and Curriculum design in Physical Education
(23503209)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) अभ्यासक्रमाने ––– वाढीला प्रोत्साहन आणि प्रेरणा दिली पाहिजे.
अ) व्यावसायिक ब) शारीरिक
क) शरीरविज्ञान ड) यापैकी नाही

२) अभ्यासक्रमासाठी ––– धोरण आवश्यक आहे.
अ) व्यावसायिक ब) स्थानिक
क) राज्य ड) राष्ट्रीय

३) पोहण्याच्या तलावामध्ये सूर मारण्यासाठी बसवलेल्या बोर्डची पाण्यापासूनची उंची १ मीटर, ३ मीटर, ५ मीटर आणि –––.
अ) २० मीटर ब) १० मीटर
क) २५ मीटर ड) यापैकी नाही

४) शारीरिक शिक्षणामध्ये जनसंपर्क साधण्यासाठी विद्यार्थ्यांची प्रगती हा एक मुख्य ––– आहे.
अ) उद्दिष्टय ब) तंत्र
क) कौशल्य ड) यापैकी नाही

५) ––– हे कार्यालयीन व्यवस्थापनाचे घटक आहेत.
अ) कार्यालय कर्मचारी ब) कार्यालय साहित्य
क) दोन्ही अ व ब ड) यापैकी नाही.

६) एकात्मता हे ––– चे तत्व आहे.
अ) पाठ्यक्रम ब) अभ्यासक्रम
क) व्यवस्थापन ड) संघटन

७) पाठ्यक्रम हा एक ––– चा भाग आहे.
अ) वर्गखोली ब) अभ्यासक्रम
क) बाबी ड) समाज

८) खालीलपैकी ––– स्पर्धा गवताळ पृष्ठभागावर घेतली जाते.
अ) खो–खो ब) कबड्डी
क) बास्केटबॉल ड) टेनिस

९) क्रीडा साहित्य खरेदी करताना ––– ची आवश्यकता असते.
अ) निविदा ब) साहित्य यादी
क) संस्थेची परवानगी ड) वरील सर्व

१०) आंतरराष्ट्रीय जलतरण स्पर्धेसाठी जलतरण तलावाची लांबी ––– असते.
अ) २० मी. ब) ७५ मी.
क) ५० मी. ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) क्रीडा व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून त्याची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा. **१०**
२) क्रीडा व्यवस्थापनाचे कार्य आणि तत्वे स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
१) मनोरंजनाच्या प्रकाराची यादी देवून कोणत्याही दोन प्रकारांना सविस्तर स्पष्ट करा.
२) कार्यक्रम व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून खेळामध्ये कार्यक्रम व्यवथापनाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
१) शारीरिक शिक्षणाचा कार्यक्रम राबवण्यासाठी कोणत्या मूलभूत सुविधांची गरज आहे? कोणत्याही दोन सुविधांचा विकास व देखभाल स्पष्ट करा.
२) जनसंपर्काची व्याख्या आणि गरज सांगून शारीरिक शिक्षणामध्ये जनसंपर्काची तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) क्रीडा साहित्याचे महत्व
२) साहित्य खरेदी
३) कार्यक्रम व्यवस्थापनाच्या पायऱ्या
४) मनोरंजनाचे महत्व
५) साहित्याची खोली

Seat No.	

Set **P**

M.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Sports Management and Curriculum design in Physical Education
(23503209)

Day & Date: Monday, 19-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) Curriculum must encourage & promote _____ growth.
a) Professional b) Physical
c) Physiological d) None of these

2) _____ policies are required for curriculum.
a) Processional b) Local
c) State d) National

3) In swimming pool diving board are fixed from water level light at-
1 meter, 3 meter, 5 meter and _____.
a) 20 meter b) 10 meter
c) 25 meter d) None of these

4) Development of student is a main _____ of public relations in physical Education.
a) Objective b) Technique
c) Skill d) None of these

5) _____ are the elements of office management.
a) Office staff b) Office Equipment
c) Both a and b d) None of these

6) Integration is the principle of _____ construction.
a) Syllabus b) Curriculum
c) Management d) Organization

7) Syllabus is a part of _____.
a) Classroom b) Curriculum
c) Activity d) Society

8) Which of the following ______ tournament is held on grass court.
a) Kho-Kho b) Kabaddi
c) Basketball d) Tennis

9) ______ is the essential to purchase sports Equipment.

a) Quotation b) Equipment list
c) Permission of Institution d) Above all

10) _____ length of swimming pool for international level.

a) 20 m b) 75 m
c) 50 m d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

1) Define sports management and explain it need and importance. **10**

2) Explain functions & principles of sports management. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) List the type of Recreational activities and explain any two of them.

2) Define Programme Management. Explain the role of programme management in sports.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

1) What are the basic facilities required to run the Physical Education Programme? Explain any two facilities in terms of development and upkeep.

2) Explain the principles of public relation by stating the definition and need of public relations.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**

1) Importance of Sports Equipment.

2) Purchase of Equipment.

3) Steps of Programme Management.

4) Importance of Recreation.

5) Equipment Room.

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड (सत्र - III) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Scientific Principles of Sports Training (23503301)

वार, दिनांक : शनिवार, ०३-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) व्यक्ती आपल्या शरीराच्या भागास किंवा शरीरास शक्य त्या प्रमाणात पुढे ढकलण्याची क्रिया त्यास मिळालेल्या अवधीत करते त्यास ––– म्हणतात.
अ) वेग ब) ताकद
क) लवचिकता ड) दमदारपणा

२) सरळरेषीय गतीचे ––– हे उदाहरण आहे.
अ) १०० मी. पळणे ब) २०० मी. पळणे
क) दोन्ही 'अ' आणि 'ब' ड) यापैकी नाही

३) हातोडाफेक करणारा स्वतःभोवती फिरून ––– निर्माण करतो.
अ) उसळी ब) तरफ
क) बल ड) यापैकी नाही

४) खेळाडूची विशिष्ट खेळासाठी करून घेतलेली परिपूर्ण तयारी म्हणजे.
अ) शिकवणे ब) प्रशिक्षण
क) निरीक्षण ड) यापैकी नाही

५) मायक्रोसायकलचा कालावधी –––.
अ) ३ ते १० दिवस ब) १५ ते ३० दिवस
क) एक महिना ड) एक वर्ष

६) ॲरोबिक क्षमता ––– द्वारे प्राप्त करता येते.
अ) चक्रिय प्रशिक्षण ब) लांब पल्याच्या शर्यती
क) पोहणे ड) योगा

७) हृदय श्वसन क्षमता ––– शी संबंधित आहे.
अ) ताकद ब) लवचिकता
क) सामान्य शारीरिक दमदारपणा ड) चपळता

८) फार्टलेक प्रशिक्षणाचे ध्येय ——— आहे.
अ) वेग　　ब) दमदारपणा
क) चपळता　　ड) वरील सर्व

९) लघुअंतर धावकाचा वेग ——— प्रशिक्षणाद्वारे विकसित केला जातो.
अ) मध्यांतर प्रशिक्षण　　ब) वजन प्रशिक्षण
क) फार्टलेक प्रशिक्षण　　ड) वरील सर्व

१०) जादाचा भार ——— कडे नेतो.
अ) थकवा　　ब) जुळवून घेणे
क) पुर्नभरण　　ड) विश्रांती

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) आयसोटोनिक व आयसोमेट्रिक व्यायाम स्पष्ट करा. **१०**
ब) डोपींग (उत्तेजक औषधे) घेण्याच्या विविध पद्धतीवर लिहा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर दया. (कोणताही एक) **१५**
अ) क्रीडा प्रशिक्षणाच्या पद्धतीची यादी करून त्यापैकी दोन स्पष्ट करा.
ब) तुम्ही तुमच्या व्हॉलीबॉल संघाचा प्राविण्य वाढवण्यासाठी एक वर्ष कालावधीचा प्रशिक्षण आराखडा तयार करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर दया. (कोणताही एक) **१५**
अ) दमदारपणा आणि लवचिकता सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) क्रीडा प्रशिक्षणाचा अर्थ आणि व्याख्या सांगून क्रीडा प्रशिक्षणाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**
१) प्रशिक्षण भाराचे प्रमुख घटक
२) अतिभाराची कारणे व लक्षणे
३) समन्व क्षमतेची व्याख्या आणि महत्व
४) वजन प्रशिक्षण
५) चक्रीय प्रशिक्षण

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Scientific Principles of Sports Training (23503301)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The Candidate should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The rate at which a person can propel his body or part of his body through pace.
a) Speed b) Strength
c) Flexibility d) Endurance

2) _____ is the example of straight line motion.
a) 100 M. Run b) 200 M. Run
c) Both a & b d) None of these

3) Hammer thrower by creating rotator movement himself.
a) Bounce b) Lever
c) Force d) None of these

4) To complete preparation for particular game of a player is called _____.
a) Teaching b) Training
c) Observation d) None of these

5) Duration of micro cycle is _____.
a) 3 to 10 days b) 15-30 days
c) one month d) one year

6) Aerobic fitness is the best achieved through _____.
a) Circuit training b) Long distance
c) Swimming d) Yoga

7) The cardio respiratory capacity is related to _____.
a) Strength b) Flexibility
c) Normal Physical Endurance d) Agility

8) The goal of fartlek training is _____.
a) Speed b) Endurance
c) Agility d) Above all

9) Sprinting Speed is best developed through _____.
a) Interval training
b) Weight training
c) Fartlek training
d) Above all

10) Over load leads to _____.
a) Fatigue
b) Adaptation
c) Recovery
d) Rest

Q.2 Answer the following questions.
a) Explain the Isotonic and Isometric exercises. **10**
b) Write on Various doping method. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**
a) Give the list of Sports training method and explain any two of them.
b) Give an annual training plan for your Volleyball team to improve his performance.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**
a) Explain in detail Endurance & Flexibility.
b) State the meaning and definition of sports training and explain Importance and need of sports training.

Q.5 Write short notes on (Any Four) **20**
1) Major Components of training load
2) Symptoms and causes of over load
3) Definition and importance of co-ordinative ability
4) Weight training
5) Circuit training

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र - III) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Sports Medicine (23503302)

वार, दिनांक : मंगळवार ०६-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) क्रोमिक जखम ——— शोधते.
अ) अस्थिभंग ब) सांधा निखळणे
क) घोटा स्प्रेन ड) यापैकी नाही

२) ॲक्युट इनफ्लेमेशनचे ——— वैशिष्ट आहे.
अ) दुखापत व सुज ब) लोकलाइजड
क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही

३) ग्रीनस्टिक अस्थिभंग ——— मुळे होतो.
अ) ताकतीचा अभाव ब) वृद्धपकाळ
क) हाडांचे नॉन ऑसिफिकेशन ड) वरील सर्व

४) थोरॅक्स स्केलेटन ——— पासून बलवला आहे.
अ) कार्टिलेज आणि हाडे ब) हाडे
क) कार्टिलेज ड) यापैकी नाही

५) ऑरथोपिक ——— तयारीचे ज्ञान करते.
अ) शरीरशास्त्र ब) शरीर क्रियाशास्त्र
क) जिवयांत्रिक शास्त्र ड) वरील सर्व

६) चालण्याचा योग्य प्रकार कोणता आहे?
अ) हील बॉल टो. ब) हील टो.
क) संपूर्ण पायावर स्थिर ड) व्यक्तिला आवडेल तसे

७) जिम बॉल व्यायामाचा फायदा ——— आहे.
अ) स्नायूचा टोन सुधारते ब) पाठीच्या जखमा पूर्णवसन
क) शरीररचना सुधारते ड) वरील सर्व

८) प्राईस थेरपी मध्ये बर्फाचे उपयोजन ——— आहे.
अ) वेदना कमी करणे
ब) व्हॅक्सीलेशन कमी करणे
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही

९) ॲक्वेटीक थेरपी ——— वर भर देते.
अ) व्यक्तिला पोहणे शिकविणे
ब) स्नायूची ताकत व महान शक्ती
क) व्यक्तीची चपळता
ड) ॲनरोबीक क्षमता सुधारणे

१०) खेळाडूला वॉर्मिग अप आणि वॉर्मिग डाऊन हे ——— मदत करते.
अ) कामगिरीचे कौशल्य सुधारते
ब) आजारी पडत नाही
क) जखमी प्रतिबंध आणि कामगीरी सुधारते
ड) शरीर आणि मन निवांत ठेवते.

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) क्रीडा वैद्यकचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. **१०**
२) स्ट्रेचिंगचे व्यायाम सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे दया. (कोणत्याही एक) **१५**
१) क्रीडेतील दुखापतीची कारणे व उपाय उदाहरणासह स्पष्ट करा.
२) शरीराच्या वरील भागातील (Extremity) क्रीडेतील उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे दया (कोणत्याही एक) **१५**
१) क्रीडेतील कोणत्याही एका उदाहरणासह खेळाडूंचा आहार स्पष्ट करा.
२) जलचिक्तिसा सोइस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२०**
१) जिम बॉल व्यायाम.
२) सांधा निखळणे.
३) अस्थिभंग
४) समतोल प्रशिक्षण.
५) खांदयाचे व्यायाम.

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Medicine (23503302)

Day & Date: Tuesday, 06-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The Candidate should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) Identity the chronic injury in the following _____.
a) Fracture of a bone b) Dislocation
c) Sprain of ankle d) None of these

2) Acute inflammation is characterized by _____.
a) Pain and Swelling b) Localised heat
c) A and B both d) None of these

3) Green stick fracture due to the _____.
a) Lack of strength b) Old Age
c) non ossification of bone d) All of these

4) The Skeleton of thorax is made up of _____.
a) Cartilage and bone b) Bone
c) Cartilage d) None of these.

5) Orthotic combines the knowledge of _____ to prepare protective device.
a) Anatomy b) Physiology
c) Biomechanics d) All of these

6) Which is the correct pattern of walking.
a) Heel ball toe b) Heel toe
c) Complete foot placement d) As the person

7) The Benefits of Gym ball exercise are _____.
a) Improve the tone of the muscle
b) Rehabilitate back injuries
c) Improve body posture
d) All of these

8) In PRICE therapy application of ice _____.
a) Reduce Pain
b) Reduction in Pain cause vasodilation
c) A and B both
d) None of these

9) Aquatic therapy is focused to _____.
a) Teaching swimming to the person
b) Muscle strength and endurance
c) Ability of the person
d) improve anerobic capacity

10) Warming up and Warming down help the athlete.
a) Improve their performance skill
b) Avoid being ill and sick
c) Prevent of injury and enhance performance
d) Keep the body and mind relaxed

Q.2 Answer the following question
1) Explain meaning of sports medicine and scope of sports medicine. **10**
2) Explain in details stretching exercise. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**
1) Explain in details causes and prevention of sports injuries with examples.
2) Explain the details upper extremity injuries in sports with examples.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**
1) Explain in details athletics diet with any one sports examples
2) Explain in details Aquatic therapy.

Q.5 Write short not on (any four) **20**
1) Gym ball exercise
2) Dislocation
3) Fracture
4) Balance training
5) Exercise for shoulder

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Health Education and Sports Nutrition (23503303)

वार, दिनांक : गुरूवार, ०८-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) प्रदूषणाचा ——— हा प्रकार आहे.
अ) औष्णिक ब) जल
क) ध्वनी ड) वरील सर्व

२) जागतिक आरोग्य संघटनेची स्थापना ——— साली झाली.
अ) १९७४ ब) १९५१
क) १९९८ ड) २०००

३) लिंबू, चिंच व आवळा या आंबट फळात ——— जीवनसत्व विपूल प्रमाणात मिळते.
अ) 'अ' ब) 'ब'
क) 'क' ड) 'ड'

४) एडस् जनजागृती दिन ——— ला साजरा केला जातो.
अ) ३१ डिसेंबर ब) ३१ जानेवारी
क) १ डिसेंबर ड) १ जानेवारी

५) WHO म्हणजे ———.
अ) वर्ल्ड हेल्थ ऑफीस ब) वर्ल्ड हेल्थ ओपीनियन
क) वर्ल्ड हेल्थ ऑपरेशन ड) यापैकी नाही

६) समतोल आहाराचा ——— हा घटक आहे.
अ) प्रथिने ब) पाणी
क) दोन्ही 'अ' व 'ब' ड) यापैकी नाही

७) प्रदूषित पाण्यामुळे ——— हा आजार होतो.
अ) एडस् ब) कॉलरा
क) क्षयरोग ड) बेरीबेरी

८) संगणक, मोबाईल व इतर इलेक्ट्रॉनिक उपकरणाच्या निकामी होण्याने ——— होतो.
   अ) मोबाईल कचरा   ब) ई कचरा
   क) Y2K कचरा   ड) वरील सर्व

९) प्रदूषणास कारणीभूत ठरणाऱ्या मानवनिर्मित घटकांना ——— असे म्हणतात.
   अ) जागतिक तापमान वाढ   ब) प्रदूषके
   क) 'अ' व 'ब'   ड) यापैकी नाही

१0) ——— हा त्वचा रोग आहे.
   अ) फिवर   ब) मलेरिया
   क) कॉलरा   ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१) खेळाडूचा आहार म्हणजे काय? त्याची गरज स्पष्ट करा. **१0**

२) आरोग्य शिक्षणाची व्याख्या सांगून आरोग्य शिक्षणाची तत्वे स्पष्ट करा. **१0**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणताही एक) १५

१) संसर्गजन्य आजाराची यादी देवून त्यापैकी तीनचे लक्षणे व प्रतिबंधात्मक उपायासह स्पष्ट करा.

२) आरोग्य नियोजन आणि व्यवस्थापन स्पष्ट करून आरोग्य नियोजनाची उद्दिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणताही एक) १५

१) मद्य आणि तंबाखूचे आरोग्यावर होणारे परिणाम सविस्तरपणे सांगा.

२) प्रदूषणाचा अर्थ आणि व्याख्या सांगून प्रदूषणाचे कोणतेही दोन प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) **२0**

१) स्थूलता (लठ्ठपणा) आणि धोके.

२) ताणतणाव व्यवस्थापन.

३) वैयक्तिक स्वच्छता.

४) वजन व्यवस्थापन.

५) आरोग्य शिक्षणाची ध्येय आणि उद्दिष्टे.

SLR-CD-13

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April – 2025
Health Education and Sports Nutrition (23503303)

Day & Date: Thursday, 08-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The type of pollution is _____.
a) Thermal b) Water
c) Sound d) Above all

2) World Health Organization was established in _____.
a) 1974 b) 1951
c) 1998 d) 2000

3) Lemon, Amla, Tamarind such type of sour fruits includes_____ vitamins at large scale.
a) A b) B
c) C d) D

4) AIDS day is celebrated on _____ day.
a) 31st December b) 31st January
c) 1st December d) 1st January

5) 'WHO' means _____.
a) World Health Office b) World health opinion.
c) World Health Operation d) None of these

6) The aspect of balanced diet is _____.
a) Protein b) Water
c) a and b d) None of these

7) Polluted water causes _____ disease.
a) AIDS b) Cholera
c) Tuberculosis d) Beriberi

8) The wastage of electronic apparatus such as computer, mobile and other create.
a) Mobile wastage b) E wastage
c) Y2K wastage d) above all

9) The causing human aspects of pollution is called _____.
a) Global warming b) Pollutant
c) Both 'a' and 'b' d) None of these

10) _____ is a skin disease.

a) Fever
b) Malaria
c) Cholera
d) None of these

Q.2 Answer the following question

1) What do you mean sportsman diet? Explain its need. **10**

2) Define the Health education and write its principles. **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) **15**

1) Give the list of communicable Disease explain any three of them with symptoms and prevention.

2) State the health planning and management explain the objective of health planning.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **15**

1) Explain in detail effect of Alcohol and Tobacco on Health.

2) State the meaning and definition pollution, explain any two type of pollution.

Q.5 Write Short Notes (Any Four) **20**

1) Obesity and its hazard.

2) Stress management.

3) Personal hygiene.

4) Weight management.

5) Aim and objectives of Health Education.

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Fitness and Wellness (23503310)

वार, दिनांक : शनिवार, १०-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) ––– तंदुरूस्ती ही सर्वसामान्य आरोग्य आणि साफल्याचे दयोजक आहे.
अ) मानसिक ब) सामाजिक
क) शारीरिक ड) भावनिक

२) ––– हे शारीरिक क्षमतेचे घटक आहे.
अ) ताकद ब) घटक
क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही

३) ––– लवचिकतेचे प्रकार आहे.
अ) डायनॅमिक ब) दमदारपणा
क) शक्ती ड) यापैकी नाही

४) पुर्ण क्षमतेने जिवन जगणे म्हणजे ––– होय.
अ) क्षता ब) निरामयता
क) शारिरीक कृती ड) यापैकी नाही

५) मास हे ––– चे प्रमुख स्त्रोत आहेत.
अ) कार्बोहाड्रेड ब) चरबी
क) प्रथिने ड) यापैकी नाही

६) समतोल आहाराचे ––– घटक आहेत.
अ) प्रथिने ब) जिवनसत्वे
क) कार्बोहाड्रेड ड) वरील सर्व

७) श्वसनाचे व्यायाम केल्याने ––– फायदे होतात.
अ) डिपरेशन कमी होते ब) जुनाट वेदना नियंत्रीत करते.
क) ताण कमी करते ड) वरील सर्व

८) मेडिसीन बॉल व्यायामाचे ––– फायदे आहेत.
   अ) उत्तम शरीर धारणा ठेवते   ब) उत्तम समतोलत्व साधते
   क) तोल संभाळण्यात वाढ होते   ड) वरील सर्व

९) वेट ट्रेनिंगचे ––– फायदे आहेत.
   अ) स्थायू समूह वाढतो
   ब) शरीर धारणा सुधारते.
   क) वजन वाढण्यावर नियत्रंण ठेवते
   ड) वरील सर्व

१०) ताकतीच्या प्रशिक्षणाचा ––– फायदा आहे.
   अ) स्थायू समुह वाढतो   ब) हाडाची तिव्रता वाढते
   क) अ आणि ब दोन्ही   ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

अ) समतोल आहार सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

ब) विश्रांतीच्या (Leisure) काळातील शारीरिक शिक्षण उपक्रम योग्य त्या उदाहरणासह स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) मुलभूत प्रतिकार व्यायाम योग्यत्या उदाहणासह स्पष्ट करा.

ब) पोषण लेबलिंग (Nutrition labeling) माहिती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) भारताची संकल्पना स्पष्ट करा व भारतातील प्रशिक्षणाचे तत्त्वे स्पष्ट करा.

ब) स्नायू दमदारपणाचे प्रशिक्षण योग्य त्या उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) ॲक्टीव्हिटी करत असताना हदयाची गतीचे देखरेख
२) वजन व्यवस्थापन
३) हदयश्वसन ॲक्टीव्हिटी
४) लवचिकतेचे व्यायाम
५) मध्यांग प्रशिक्षण

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Fitness and Wellness (23503310)

Day & Date: Saturday, 10-05-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **10**

1) _____ fitness is general state of health and wellbeing.
a) Mental b) Social
c) Physical d) Emotional

2) ____ is one of the components of physical fitness.
a) Strength b) composition
c) A and B Both d) None of these

3) _____ is the types of flexibility.
a) Dynamic b) Endurance
c) power d) None of those

4) Ability to live life fully is _____.
a) fitness b) wellness
c) physical Activity d) None of these

5) Meat is a major source of _____.
a) carbohydrates b) fats
c) protein d) None of these

6) _____ are the components of balance diet.
a) protein b) vitamin
c) Carbohydrate d) All of these

7) _____ are the benefits of breathing exercise.
a) Reduce depression b) Butter manage chronic pain
c) Reduce stress d) All of these

8) _____ are the benefit of medicine ball exercise.
a) maintains good posture b) butter stability
c) improve balance d) All of these

9) _____ are the benefits of weight training.
a) building muscle mass b) improved body posture
c) maintaining weight loss d) All of these

10) _____ are the benefits of strength training.
a) increasing muscle mass b) increase bone density
c) A and B both d) None of these

Q.2 Answer the following questions.
a) Explain in details Balance diet. **10**
b) Explain in detail leisure time physical activity with suitable examples. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**
a) Explain in details basic resistance exercise with suitable examples
b) Explain in details Nutrition labeling information with Suitable examples.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Explain in details concept of weight training and weight training principles.
b) Explain in details training for muscular strength with suitable examples.

Q.5 Write Short note on. (Any Four) **20**
1) Monitoring heart rates during activity.
2) weight management.
3) Cardiorespiratory activity
4) Flexibility exercise
5) Interval training.

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र - III) (जुना) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Scientific Principles of Sports Training (20503301)

वार, दिनांक : शनिवार, ०३-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) फर्टलेक प्रशिक्षणामुळे ——— समतेचा विकास होतो.
अ) लवचिकता ब) ताकद
क) दमदारपणा ड) मज्जा व स्नायू समन्वय

२) सूक्ष्म चक्रकालावधी हा ——— असतो.
अ) एक आठवडा ब) सहा ते आठ आठवडे
क) आठ ते दहा आठवडे ड) एक ते दोन आठवडे

३) ——— प्रशिक्षणाला स्पीड प्ले असे ही संबोधले जाते.
अ) वेट ट्रेनिंग ब) प्रेशर ट्रेनिंग
क) फर्टलेक ट्रेनिंग ड) इंटरव्हल ट्रेनिंग

४) 'सुपर कम्पेन्सेशनचा' अर्थ ——— आहे.
अ) फटिग ब) दुय्यम मदम
क) भार अनुकूल ड) ऑक्सिजन कर्ज

५) इंटरव्हल ट्रेनिंगच्या मुळे ——— शारीरिक समतेचा विकास होतो.
अ) लवचिकता ब) चपळता
क) स्फोटक शक्ती ड) दमदारपणा

६) फर्टलेक प्रशिक्षण ——— इवेंटशी निगडीत आहे.
अ) जंपर्स ब) थ्रोअर
क) धावपटू ड) मध्यम अंतर धावक

७) लघु अंतर धावकाचा वेग ——— विकसित केला जातो.
अ) इंटरव्हल ट्रेनिंग ब) वेट ट्रेनिंग
क) इन्स आणि आउट्स ड) सातत्याने पळणे

८) ––– हे क्रीडा प्रशिक्षणाचे तत्व नाही.
   अ) एकॉनॉमी ऑफ मुव्हमेंट   ब) भारामध्ये वाढ
   क) प्रशिक्षण चक्र   ड) सातत्यता

९) इंटरवाल ट्रेनिंगचे वेळापत्रक ––– असते.
   अ) वार्षिक   ब) साप्ताहिक
   क) मासिक   ड) त्रैमासिक

१०) 'फर्टलेक प्रशिक्षणा' साठी ––– उत्तम कालावधी आहे.
   अ) रेसिंग कालावधी   ब) ट्रांजिशन कालावधी
   क) स्पर्धेचा कालावधी   ड) ऑफ सीझन

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) 'प्रशिक्षण योजना' सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**
२) डोपिंग अर्थ लिहा. रक्त डोपिंगच्या पद्धतीचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
१) अतिभार म्हणजे काय? अतिभाराची कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.
२) क्रीडा प्रशिक्षणाची व्याख्या लिहा. क्रीडा प्रशिक्षणाची ध्येय आणि वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
१) 'ताकद' म्हणजे काय? ताकद वाढवण्याच्या प्रशिक्षण पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.
२) शारीरिक क्षमतेच्या घटकांची यादी करा. चक्रीय प्रशिक्षण पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) गती
२) काळ नियोजन
३) बॅलेस्टिक पद्धत
४) इंटरव्हल पद्धती
५) फर्टलेक ट्रेनिंग

Seat No.	

Set **P**

M.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Scientific Principles of Sports Training (20503301)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidate who intend to write answer in Marathi are advised to read English.

Q.1 Choose the correct answer. **10**

1) 'Fartlek training' is used best to develop ______.
a) Flexibility b) Strength
c) Endurance d) Neuromuscular co-ordination

2) 'Micro cycle' involves training of ______.
a) One week b) 6-8 weeks
c) 8-10 weeks d) 1-2 weeks

3) 'Speed play' is also known as ______.
a) Weight training b) Pressure training
c) Fartlek training d) Interval training

4) 'Super compensation' means ______.
a) Fatigue b) Second wind
c) Adaption to load d) Oxygen debt.

5) Interval training is used for the development of ______.
a) Flexibility b) Agility
c) Explosive strength d) Endurance

6) Fartlek is more closely related to ______.
a) Jumpers b) Throwers
c) Sprinters d) Middle distance runners

7) Sprinting speed is best developed through ______.
a) Interval training b) Weight training
c) Ins and outs d) Continuous running

8) ______ of the following does not include the principles of sports training.
a) Economy of Movement b) Progression of load
c) Cyclicity of training d) Continuity

9) The schedule for interval training is prepared ______.

a) Annually b) Weekly
c) Monthly d) Quarterly

10) The best season for doing 'Fartlek training' is ______.

a) Racing season b) Transition period
c) Competition period d) Off season

Q.2 Answer the following questions.

A) Explain in detail training plan. **10**

B) Define Doping. Explain methods of Blood Doping. **10**

Q.3 Answer the following questions. (any One) **15**

1) Define overload. Explain causes of overload.

2) Define sports training. Give Aim and Objective of sports training.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Define strength. Explain methods to improve strength.

2) List the component of physical fitness. Explain circuit training program in detail.

Q.5 Write Short Notes. (any Four) **20**

1) Speed

2) Periodization

3) Ballistic method

4) Interval method

5) Fartlek training

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र - III) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
Sports Medicine (20503302)

वार, दिनांक : मंगळवार, ०६-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) क्रीडा वैद्यक शास्त्राचे महत्व ——— शी संबंधित आहे.
अ) बौद्धिक कौशल्य आणि शारीरिक शिक्षण कार्यक्रम
ब) क्रीडा प्रशिक्षणाची तत्वे पुरवणे
क) डोपिंग विषयी माहिती पुरवणे
ड) वरील सर्व

२) थिरेपेटीक व्यायाम ——— शी संबंधित आहे.
अ) विविध शारीरिक व्यायाम ब) हायथेरपी
क) जलचिकित्सा ड) अल्ट्रासाऊंड

३) थिरेपेटीक व्यायामाचे ध्येय ——— आहे.
अ) सांध्यातील हालचाल ब) समन्वय सुधारणे
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

४) खालीलपैकी कोणत्या कौशल्यात अधिक समन्वय कृती आहे?
अ) जंपींग जॅक ब) फ्रीथ्रोचे बास्केटबॉल मध्ये रूपांतर
क) **१००** मिटर धावणे ड) सुई दोरी

५) समन्वयाशी संबंध मेंदूच्या ——— भागाशी आहे.
अ) सेरेब्रम ब) सेरेबेलम
क) स्पायनल कॉड ड) गॅग्लोऑन

६) खालीलपैकी कोणती कृती स्थिर समतोल कृती आहे?
अ) एरोप्लेन बॅलेन्स ब) ड्रिबलिंग टूवर्डस द बास्केट
क) हॅर्डल क्लीअर करणे ड) कबड्डी मधील चढाई

७) बेंच प्रेस व्यायाम खेळाडूचे ––– सुधारते.
   अ) लवचिकता   ब) दिशाभिमुखता
   क) ताकत   ड) दमदारपणा

८) फ्रोजन शोल्डर ॲथलेट कोणत्या व्यायामाशी संबंधित आहे?
   अ) दिशाभिमुखता   ब) ताकतीचे व्यायाम
   क) लवचिकतेचे व्यायाम   ड) दमदारपणाचे व्यायाम

९) गेट प्रशिक्षण ––– द्वारे दिले जाते.
   अ) डॉक्टर   ब) प्रयोगशाळा सहाय्यक
   क) जनरल फिजिशियन   ड) भौतिक उपचारतज्ञ

१०) चालण्याचा योग्य प्रकार कोणता?
   अ) हिल बॉल टो   ब) हिल टो
   क) संपूर्ण पायावर स्थिर   ड) व्यक्तीला आवडेल तसे

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१) क्रीडा वैद्यक शास्त्राची व्याप्ती लिहा. **१०**

२) जलचिकित्सा उपचार स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) खांदा, कोपरा व मनगट सांधा उदाहरणासह स्ट्रेचिंग व्यायाम स्पष्ट करा.

२) क्रीडा वैद्यक शास्त्राचा इतिहास लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) शारीरिक शिक्षण व क्रीडा मध्ये क्रीडा वैद्यक शास्त्राच्या ज्ञानाची गरज का आहे ते स्पष्ट करा.

२) क्रीडा दुखापतीची कारणे व उपाय योजना स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणतेही चार) **२०**

१) गेट प्रशिक्षण

२) अस्थिभंग

३) डोके व मान यांच्या दुखापती

४) मुक्त व्यायाम प्रकार

५) पोटाच्या दुखापती

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Medicine (20503302)

Day & Date: Tuesday, 06-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The Candidate should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct answer. **10**

1) Importance of sports medicine deals with.
a) Talant identification and evaluation of physical education programme
b) Provided sound principles for sports training
c) Provide knowledge about doping
d) All of these

2) Therapeutic exercise is related to ______.
a) Different physical exercise b) Diathermy
c) Hydrotherapy d) Ultrasound

3) Goals of therapeutic exercises are to ______.
a) Mobilize the joint b) Improve coordination
c) Both A and B d) None of these

4) Which activity has the most coordination in the following?
a) Jumping skill
b) Converting a free throw in Basket Ball
c) 100 m. Run
d) Threading needles

5) Which part of the brain is concerned with Coordination?
a) Cerebrum b) Cerebellum
c) Spinal cord d) Ganglion

6) In the following activity which activity has static balance?
a) Aeroplane balance b) Dribbling towards the basket
c) Clearing the hurdle d) Raiding in Kabaddi

7) Bench press exercise improves the ______ of the player.
a) Flexibility b) Agility
c) Strength d) Endurance

8) Which exercise will you refer to a frozen shoulder athlete?
a) Agility exercise b) Strength developing exercise
c) Flexibility exercise d) Endurance exercise

9) Gait training is given by ______.
a) Doctor b) Lab assistance
c) General physician d) Physiotherapist

10) Which of the correct pattern of walking?
a) Heel Ball toe b) Heel toe
c) Complete foot placement d) As the person

Q.2 Answer the following questions.
1) Explain scope of sports medicine. **10**
2) Explain Aquatic therapy. **10**

Q.3 Answer the following questions. (any One) **15**
1) Explain in details stretching exercise for Shoulder, Elbow and Wrist with examples.
2) Write History of sports medicine.

Q.4 Answer the following questions. (any One) **15**
1) Why knowledge of sports medicine is important in physical Education and Sports? Explain in details.
2) Explain causes and prevention of sports injuries with examples.

Q.5 Write short notes. (any Four) **20**
1) Gait training
2) Fracture
3) Head and Neck injuries
4) Free hand exercise
5) Abdomen injures

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र – III) (जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Health Education and Sports Nutrition (20503303)

वार, दिनांक : गुरूवार, ०८-०५-२०२५ — कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) संगणक, मोबाईल व इतर इलेट्रॉनिक उपकरणाच्या उपकरणाच्या निकामी होण्याने ––– होतो.
अ) मोबाईल कचरा — ब) ई–कचरा
क) Y2K कचरा — ड) यापैकी नाही

२) खेळाडूच्या आहाराचा घटक –––.
अ) प्रथिने — ब) स्निग्धता
क) जीवन सत्वे — ड) वरील सर्व

३) WHO चे पूर्ण रूप –––.
अ) वर्ल्ड हेल्थ ऑर्गनाझेशन — ब) वर्ल्ड हेल्थ ऑफीस
क) वर्ल्ड हेल्थ ओपीनियन — ड) यापैकी नाही

४) ––– हा प्रदुषणाचा प्रकार आहे.
अ) जल प्रदुषण — ब) ध्वनि प्रदुषण
क) दोन्ही 'अ' व 'ब' — ड) यापैकी नाही

५) प्रत्यक्ष संबधावाटे कोणत्या हेपोटिटसचे विषाणू पसरता.
अ) B — ब) D
क) A — ड) C

६) एड्स म्हणजे –––.
अ) ॲक्वायर्ड इन्जुअर्ड डिफिशियन्सी सिंड्रोम
ब) ॲबिलीटी इन्जुअर्ड डिफिशियन्सी सिम्टम
क) ॲक्वायर्ड इम्युनी डेफिशियन्सी सिंड्रोम
ड) ॲक्वायर्ड इम्युनस डेफिशियन्सी सिम्टम्

७) ––– घटक आरोग्यावर परिणाम करतो.
अ) जीवनशैली ब) सामाजिक आर्थिक स्थिती
क) आरोग्य सेवा ड) वरील सर्व

८) दुषित पाण्यामुळे ––– रोग होतो.
अ) क्षयरोग ब) कॉलरा
क) दोन्ही 'अ' व 'ब' ड) यापैकी नाही

९) ––– हा रोग विषाणू मुळे होतो.
अ) क्षयरोग ब) कांजण्या
क) पटकी ड) वरील सर्व

१0) खेळाडूला दररोज ––– कॅलरीची गरज आहे.
अ) १000 ब) २000
क) ४000 ड) १00

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) क्रीडा पोषण म्हणजे काय ते सांगून खेळातील पोषणाची भूमीका स्पष्ट करा. १0
२) एड्स होण्याची कारणे, लक्षणे, उपाय लिहा. १0

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
१) शालेय विद्यार्थ्यांना सर्व साधारण होणारे आजार सांगून त्या वरील उपाय सांगा.
२) तुम्ही तुमच्या शाळेत शालेय आरोग्य कार्यक्रम कसा राबवाल.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५
१) प्रदुषणाचा अर्थ आणि व्याख्या देवून प्रदुषणाचे प्रकार सांगून त्यापैकी दोन सविस्तर लिहा.
२) आरोग्य आणि आरोग्य शिक्षणाचा अर्थ आणि व्याख्या दया आणि वैयक्तिक स्वच्छतेमध्ये आरोग्य शिक्षणाची भूमीका स्पष्ट करा.

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार) २0
१) स्थूलता (लठ्ठपणा)
२) वजन व्यवस्थापन.
3) मद्य व तंबाखूचा आरोग्यावर होणारा परिणाम.
४) आरोग्य शिक्षणाची ध्येय आणि उद्दिष्टे.
५) BMI अर्थ आणि संकल्पना.

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Health Education and Sports Nutrition (20503303)

Day & Date: Thursday, 08-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The wastage of electronic apparatus such as computer Mobile phone and other create _____.
a) Mobile wastage b) E Wastage
c) Y2k wastage d) None of these

2) _____ is the aspect of sportsmen diet.
a) Proteins b) Fats
c) Vitamins d) above all

3) Full form of WHO
a) World health organization b) World Health office
c) World heath opinion d) None of these

4) _____ is the type of pollution.
a) Water pollution b) Sound pollution
c) Both a & b d) None of these

5) Which hepatitis virus spreads by direct contact?
a) B b) D
c) A d) C

6) AIDS means _____.
a) Acquired injured deficiency syndrome
b) Ability injured deficiency syndrome
c) Acquired immune deficiency syndrome
d) Acquired immunes deficiency symptom

7) _____ factors influencing on health.
a) Life style b) Socio economic conditions
c) Health Service d) Above all

8) Polluted water causes _____.
a) T.B. b) Cholera
c) Both a & b d) None of these

9) Which of the following is a disease caused by Virus?

a) Tuberculosis b) Chicken pox

c) Cholera d) above all

10) A player need _____ calories per day.

a) 1000 b) 2000

c) 4000 d) 100

Q.2 Answer the following question

a) What do you mean by sports Nutrients? Explain Role of nutrition is sports. **10**

b) Write causes, symptoms and prevention of AIDS **10**

Q.3 Answer the following question (Any One) 15

a) Write down common diseases of school going children and it treatments.

b) Describe how will you run the school health programme in your school.

Q.4 Answer the following question. (Any One) 15

a) State the types of pollution giving meaning & definition of pollution write any Two of them in detail.

b) Give the meaning and definition of Health and Health Education and explain Role of Health Education is personal hygiene.

Q.5 Write short notes (Any Four) 20

a) Obesity

b) Weight management

c) Effect of Alcohol and Tobacco on Health

d) Aim & objective of Health Education

e) BMI-meaning & concept

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र - III) (जुना) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Physical Fitness and Wellness (20503310)

वार, दिनांक : शनिवार, १०-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) कमी कालावधीत जास्त अंतर कापते त्या क्षमतेस ––– म्हणतात.
अ) दमदारपणा ब) गती
क) ताकत ड) लवचिकता

२) गती मध्ये असताना शरीर एकदम दिशा बदलते त्या क्षमतेस ––– म्हणतात.
अ) गती ब) लवचिकता
क) दिशाभिमुखता ड) वरील सर्व

३) समतोल आहारामध्ये ज्यादा प्रमाणात ––– असतात.
अ) प्रथिने ब) फळे
क) चरबी ड) वरील सर्व घटक

४) खालीलपैकी कोणते अन्नघटक आपले शरीर उबदार ठेवण्यास मदत करते?
अ) कार्बोदक ब) प्रथिने
क) जीवनसत्वे ड) चरबी

५) प्रथिने प्रामुख्याने ––– पासून मिळतात.
अ) मांस, मासे, अंडी ब) हिरव्या पालेभाज्या
क) गहू ड) सुर्यप्रकाश

६) आयसोमेट्रिक व्यायामाने स्नायूची लांबी ही –––.
अ) स्थिर राहते ब) लहान राहते
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

७) भिंतीला ढकलणे हे ––– व्यायामाचे उदाहरण आहे.
अ) आयसोमेट्रिक व्यायाम   ब) आयसोकायनेटिक व्यायाम
क) आयसोटोनिक व्यायाम   ड) यापैकी नाही

८) जलद गती खेळाडूचा विकास ––– मुळे होतो.
अ) भारतोलन प्रशिक्षण   ब) मध्यांग प्रशिक्षण
क) अ आणि ब दोन्ही   ड) यापैकी नाही

९) उचलणे, ढकलणे, व्यायाम करत असताना ––– करावे.
अ) श्वास घ्यावा   ब) उच्छवास घ्यावा
क) श्वास धरून ठेवावा   ड) यापैकी नाही

१०) ताकतीच्या प्रशिक्षणाचा फायदा ––– आहे.
अ) स्नायूसमुह वाढतो   ब) हाडांची तीव्रता वाढते
क) अ आणि ब दोन्ही   ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) श्वसनाचे तंत्र सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**
ब) लवचिकता व त्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) हृदयश्वसन दमदारपणाचे प्रशिक्षण सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) भार तोलनाची तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
अ) वजन व्यवस्थापन प्रशिक्षण सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) शारीरिक क्षमतेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
अ) समतोल आहार
ब) उत्तेजक व्यायाम
क) चक्रिय प्रशिक्षण
ड) दमदारपणाचे प्रशिक्षण
इ) दिशाभिमुखतेचे प्रशिक्षण

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - III) (Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Physical Fitness and Wellness (20503310)

Day & Date: Saturday, 10-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The ability to cover the maximum distance in minimum time is ______.
a) Endurance b) Speed
c) Strength d) Flexibility

2) The ability to change direction quickly while the body is in motion is ____.
a) Speed b) Flexibility
c) Agility d) All of these

3) Balance diet consists high source of ______.
a) Protein b) Fruits
c) Fats d) All of these

4) Which of the following micronutrients helps us in keeping our body warm?
a) Carbohydrate b) Protein
c) Vitamin d) Fat

5) The main source of protein is _____.
a) Fish, meat, eggs b) Green vegetables
c) Wheat d) Sunlight

6) Isometric exercise is the one in which muscle length is _____.
a) Constant b) Shortened
c) Both a & b d) None of these

7) Pushing against the stationary wall is on examples of _____.
a) Isometric exercise b) Isokinetic exercise
c) Isotonic exercise d) None of these

8) Sprinting speed is best developed through.
a) Weight training b) Interval training
c) Both a & b d) None of these

9) As you work against resistance by lifting, pushing _____.
a) Inhale b) Exhale
c) Hold d) None of these

10) ______ are the benefits of strength training.
a) Increasing muscle mass b) Increasing bone density
c) Both a & b d) None of these

Q.2 Answer the following questions.
a) Explain in dental's breathing techniques. **10**
b) Explain in details flexibility and its types. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Explain in details training for Cardiorespiratory fitness.
b) Explain in details principles of weight training.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
a) Explain in details weight management training programs.
b) Explain in details physical fitness components.

Q.5 Write short notes on: (Any Four) **20**
a) Balance diet
b) Warm up
c) Circuit training
d) Endurance training
e) Agility training

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड. (सत्र - IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Information and Communication Technology in Physical Education (ICT) (23503401)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०२-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) खालीलपैकी ——— या साधनांचा समावेश आदान साधनामध्ये होतो.
अ) स्पिकर ब) प्रिंटर
क) माऊस ड) मॉनीटर

२) एम.एस. ऑफीसमधील ——— हा वर्ड प्रोसेसर प्रोग्रॅम मजकुराचे लेखन करण्यासाठी वापरतात.
अ) एम एस वर्ड ब) एम एस पॉवर पॉइंट
क) एम एस प्रींट ड) एम एस एक्सेल

३) एक्सेलचा वापर ——— करिता केला जातो.
अ) सांख्यिकीय आकडेमोड ब) रंगवणे
क) सादरीकरण ड) वरील सर्व

४) आपल्या इंटरनेट अकाउंटचा गैरवापर होऊ नये म्हणून ——— हे दुसऱ्या कोणासही सांगू नये.
अ) ई मेल ब) आय डी आणि पासवर्ड
क) आय डी ड) पासवर्ड

५) संपूर्ण टेबल सिलेक्ट करण्याकरिता ——— ही की प्रेस करावी.
अ) डिलीट ब) आल्ट
क) हाईड ड) वरील सर्व

६) विद्यार्थ्यांना पॉवर पॉईंटच्या मदतीने ——— ची अनुभूती देता येते.
अ) स्थिर चित्रे ब) ध्वनी
क) चलचित्रे ड) वरील सर्व

७) संगणकाचे खालीलप्रमाणे ––– एक प्रदान उपकरण आहे.

अ) मॉनिटर	ब) प्रिंटर
क) स्पीकर	ड) वरील सर्व

८) माहिती संप्रेषण व तंत्रज्ञान ––– करिता उपयुक्त आहे.

अ) वाहतूक व दळणवळण	ब) उद्योगधंदे व कारखाने
क) मनोरंजन	ड) वरील सर्व

९) संगणकाचा पहिला स्क्रीन ––– याला म्हणतात.

अ) स्क्रीन सेवर	ब) वॉलपेपर
क) डेस्कटॉप	ड) यापैकी नाही

१०) खालीलपैकी ––– हा कागदाचा प्रकार आहे.

अ) A4	ब) A3
क) Legal	ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) एम एस ऑफीस आणि एक्सेल वर सविस्तर लिहा. **१०**

ब) संगणकाची प्रदान उपकरणे सविस्तर लिहा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) संगणकाची अदान उपकरणाची यादी देऊन सर्वांचे सविस्तर वर्णन करा.

किंवा

ब) संशोधनात माहिती तंत्रज्ञानाची उपयुक्तता सविस्तर लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) आय. सी. टी. ची संकल्पना स्पष्ट करून, शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडामध्ये आय. सी. टी. ची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संगणकाचे प्रकार, उपयोग आणि वैशिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) मल्टीमिडीया इफेक्टस्सह स्लाईड्स तयार करणे

२) संगणकात व्हायरस आणि त्याचे व्यवस्थापन

३) ई–मेल

४) क्रीडामध्ये संगणकाचा उपयोग

५) नेटवर्कचे प्रकार

SLR-CD-21

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Information and Communication Technology in
Physical Education (ICT) (23503401)

Day & Date: Friday, 02-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **10**

1) The following ______ device is included in the input device.
a) Speaker b) Printer
c) Mouse d) Monitor

2) _____ in MS office is a word processor program used in write text.
a) MS Word b) MS Power point
c) MS Print d) MS Excel

3) Excel is used for _____.
a) Statistical computation b) Painting
c) Presentation d) Above all

4) Do not let anyone else tell you _____ that your internet account is being misused.
a) E-mail b) Id & Password
c) Id d) Password

5) _____ key is pressed for selecting complete table.
a) Delete b) Alt
c) Hide d) Above all

6) Power point helps to give _____ experiences to student.
a) Images b) Sound
c) Videos d) Above all

7) _____ is one of the following computer output devices.
a) Monitor b) Printer
c) Speaker d) All above

8) Useful for information communication technology is _____.
a) Transportation b) Industries & factories
c) Recreation d) Above all

9) First screen of computer is called _____.
a) Screen saver b) Wall paper
c) Desktop d) None of these

10) Following is one of the paper size _____.

a) A4 b) A3
c) Legal d) Above all

Q.2 Answer the following questions.

a) Write on detail MS office and MS Excel. **10**

b) Write on output devices of computer in detail. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Give the list of Input devices and explain all.

OR

b) Write on detail the usefulness of information technology in research.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain the concept ICT and elaborate on the need and importance of ICT in Physical Education & Sports.

OR

b) Explain characteristics, types and Application of Computer.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

1) Preparation of slides with the multimedia effects
2) Virus and its management in computer
3) E-Mail
4) Use of computer in sports
5) Types of Network

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड (सत्र - IV) (नविन) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Sports Psychology and Sport Sociology (23503402)

वार, दिनांक : सोमवार, ०५-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

१) क्रीडा समाजशास्त्राला ——— प्रकारची पार्श्वभूमी असावी लागते.
अ) मानसशास्त्र ब) समाजशास्त्र
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

२) मानवी समाजात खेळाची भूमिका व नियोजनाच्या विकासाच्या मूळचा अभ्यास ——— विषयात केला जातो.
अ) क्रीडा वैधक शास्त्र ब) क्रीडा समाजशास्त्र
क) शरीर रचना शास्त्र ड) जिवयांत्रिक शास्त्र

३) स्त्रियांची ॲथलेटिक्स मधील सांस्कृतिक प्रतिभा ही ——— वाढवण्यास योगदान करते.
अ) पुरूष क्रीडा ब) महिला क्रीडा
क) व्यक्तिमत्व ड) वरील सर्व

४) ——— हे सामाजिक संस्थेचे गुणधर्म आहे.
अ) सामाजिकरण ब) समायोजन
क) आंतरक्रिया ड) विकास

५) सामाजिकरण हे ——— निर्माण करते.
अ) स्वप्रतिमा ब) प्रेरणा
क) भावना ड) वरील सर्व

६) ——— ताण सभोवतालच्या पर्यावरणाच्या मागण्यानुसार व्यक्तीच्या जाणिवेचा परिणाम घडून येतो.
अ) मानसशास्त्रीय ब) मानसिक
क) शारीरिक ड) यापैकी नाही

७) प्रतिक्रिया ही सर्वप्रथम ——— स्वरूपात आढळते आणि त्यानंतर अवबोध होतो.
   अ) मन ब) संवेदना
   क) शरीर ड) वरील सर्व

८) ——— मध्ये व्यक्तीगत आणि सांघीक संघ हा दबावाचा सामना करतात.
   अ) चिंता ब) प्रेरणा
   क) क्रीडा स्पर्धा ड) वरील सर्व

९) ——— यांच्या मतानुसार व्यक्तीमत्व अशी गुणवत्ता आहे जी एखादा व्यक्ती दिलेल्या परिस्थितीला काम करू शकेल याचे भाकीत करता येते.
   अ) शेल्डन ब) लेबॉन
   क) आर.बी.कॅटेल ड) यापैकी नाही

१०) क्रीडा मानसशास्त्राच्या ज्ञानाचे उपयोजन ——— या ठिकाणी आवश्यक आहे.
   अ) निवड पातळी ब) पुर्नवसन पातळी
   क) स्पर्धेची पातळी ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) प्रेरणा व प्रेरणेचे प्रकार स्पष्ट करा. **१०**

ब) ॲथलिट व व्यक्तिभेद सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) सद्यस्थितीचे क्रीडा समस्या आणि पुढील दिशा चर्चा करा.

किंवा

२) चाहते आणि प्रेक्षक यांचा क्रीडा प्राविण्यावर होणारा फायदा व गैरफायदा चर्चा करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**

१) नेतृत्त्वाचे प्रकार व क्रीडा प्राविण्य सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) क्रीडेमधून राष्ट्रीय एकात्मता सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) ताण व क्रीडा
२) क्रीडा एक सामाजिक संस्था
३) क्रीडेची सामाजिक भूमिका
४) समुह गतीमानता
५) आक्रमकता आणि क्रीडा प्राविण्य

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Psychology and Sport Sociology (23503402)

Day & Date: Monday, 05-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **10**

1) The sociologist should have a background of _____.
a) Psychology b) Sociology
c) A and B both d) None of these

2) _____ is the study of origin develop organization and role of sports in human sociology.
a) sports medicine b) sports sociology
c) Anatomy d) Biomechanics

3) The changing cultural image of women athletics has contributed to the growth of _____.
a) Men sports b) Women sports
c) Personality d) All of these

4) ______ is the characteristic of social institutions.
a) Socialization b) Adjustment
c) Interaction d) Development

5) Socialization result in the creation of _____.
a) Self image b) Motivation
c) Emotion d) All of these

6) _____ stress occurs as a result of person perceiving environmental demands.
a) Psychological b) Mental
c) Physical d) None of these

7) The response first occurs in the forms of _____ and the perception.
a) Mind b) Sensation
c) Body d) All of these

8) _____ in evolving individuals and team are full of stress confounders.
a) Anxiety b) Motivation
c) Sports competition d) All of these

9) According to _____ personality is that quality which permits a prediction of what a person will do in a given situations.

a) Sheldon b) Lebon
c) R.B. Cuttell d) None of these

10) Application of knowledge of sports psychology is essential in the ____.

a) Selection stage b) Rehabilitation stage
c) Competition stage d) All of these

Q.2 Answer the following question.

a) Explain motivation and its types. **10**

b) Explain in details Athlete and individual difference. **10**

Q.3 Answer the following question. (Any One) **15**

a) Discuss in details current problems in sports and Future directions.

OR

b) Discuss in details Advantages and disadvantages of Fans and spectators on sports performance.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

a) Explain in details types of Leadership and Sports Performance.

OR

b) Explain in details National integration through sport.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**

1) Stress and sports
2) Sports as a social institution
3) Role of sports in society
4) Group dynamic
5) Aggression and sports performance.

SLR-CD-23

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र - IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Value and Environmental Education (23503408)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ — कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) जागतिक पर्यावरण समिती ——— वर्षी नेमण्यात आली.
अ) १९८० ब) १९८१
क) १९८७ ड) १९८४

२) 'पर्यावरण' हा शब्द ——— या भाषेतून आला आहे.
अ) रोमन ब) फ्रेंच
क) लॅटीन ड) ग्रीक

३) मूल्याचा ——— हा प्रकार आहे.
अ) वैयक्तिक मूल्य ब) सामाजिक मूल्य
क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही

४) मूल्य ——— नुसार बदलतात.
अ) काळा ब) पैसा
क) निसर्ग ड) वस्तू

५) जल प्रदुषण संकल्पना संयुक्त संस्थानाचे प्रेसिडेंट समन्स सल्लागार समितीने इ.स. ——— वर्षी मांडली.
अ) १९६० ब) १९८१
क) १९६५ ड) १९७३

६) मूल्य रूजवण्याकरिता कोण महत्वाचे आहे?
अ) शिक्षक ब) वडिल
क) आई ड) वरील सर्व

७) महाविद्यालय पर्यावरण स्वच्छते करिता ——— मार्ग उपयुक्त आहे.
अ) वर्ग स्वच्छता   ब) कचरा जमा करणे
क) मैदान स्वच्छता   ड) वरील सर्व

८) ॲप्पिको आंदोलनाची सुरूवात ——— साली झाली.
अ) १९८३   ब) १९९३
क) २०१३   ड) १९९९

९) वृक्षारोपण ही ——— मूल्य कृती आहे.
अ) भौतिक   ब) पर्यावरण
क) नैतिक   ड) यापैकी नाही

१०) जागतिक पर्यावरण दिन ——— दिवशी साजरा केला जातो.
अ) ५ मे   ब) ५ जून
क) ५ जुलै   ड) ५ ऑगस्ट

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) महाविद्यालयात पर्यावरण स्वच्छतेकरिता शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. **१०**
२) मूल्यांची संकल्पना आणि महत्त्व स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) मूल्य शिक्षणाची संकल्पना, गरज आणि प्रक्रिया यावर लिहा.

किंवा

२) पर्यावरण समस्यांची यादी द्या आणि त्यापैकी कोणत्याही दोन स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) कोणत्याही दोन पर्यावरणीय चळवळी आणि प्रकल्प स्पष्ट करा.

किंवा

२) हवा प्रदुषण आणि ध्वनी प्रदुषण या विषयी सविस्तर लिहा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) प्रदुषण मुक्त पर्यावरण प्रणाली
२) जमीन प्रदुषण
३) प्रदुषण आणि सरकारचे धोरण
४) पाणी प्रदुषण
५) मूल्य शिक्षणामध्ये पालकाची भूमिका

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Value and Environmental Education (23503408)

Day & Date: Wednesday, 07-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **10**

1) World Environment Committee was appointed in _____.
a) 1980 b) 1981
c) 1987 d) 1984

2) The word ‘Environment’ is derived from _____ language.
a) Roman b) French
c) Latin d) Greek

3) The type of Value is _____.
a) Personal Value b) Social Value
c) Both a & b d) None of these

4) Value change according to _____.
a) Time b) Money
c) Nature d) Object

5) United Nations President Summons Advisory Committee stated the concept of water pollution in _____ year.
a) 1960 b) 1981
c) 1965 d) 1973

6) Who is the important of value inculcation?
a) Teacher b) Father
c) Mother d) Above all

7) The useful way for environment sanitation in college is _____.
a) clean classroom b) collect the waste material
c) clean playground d) Above all

8) In _____ year Appiko Movement was started.
a) 1983 b) 1993
c) 2013 d) 1999

9) Plantation is activity of _____ value.
a) Physical b) Environmental
c) Moral d) None of these

10) On which day is 'World Environment day' celebrated.
a) 5th May b) 5th June
c) 5th July d) 5th August

Q.2 Answer the following questions.
1) Explain the role of teacher in Environmental cleanness in college. **10**
2) Explain the concept of Values and importance of Values. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Write on concept, need and process of Value Education.
OR
2) Give the list of environmental problems any explain any two of them.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain any two environmental movement and project.
OR
2) Write in details Air pollution and Noise pollution.

Q.5 Write short notes on. (Any Four) **20**
1) Pollution free eco-system
2) Soil pollution
3) Pollution and Govt. policies
4) Water pollution
5) Role of parents in Value Education

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र - IV) (नवीन / जुना) (CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Information and Communication Technology in Physical Education (ICT) (20503401)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०२-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) १ जी.बी. = ———?
अ) १०२४ एम.बी. ब) १०२४ के.बी.
क) १०२४ बीट्स ड) १०२४ बाईट्स

२) एम. एस. वर्ड हे ——— सॉफ्टवेअर आहे.
अ) ॲप्लीकेशन ब) वायरस
क) अल्गोरीदम ड) ऑपरेटींग

३) जॉयस्टीक हे ——— उपकरण आहे.
अ) आऊटपुट ब) प्रोसेसिंग
क) इनपुट ड) न्युमरिक

४) ——— हे कोणत्याही वेबसाईट चे प्रथम पेज असते.
अ) मास्टर पेज ब) होमपेज
क) मेन पेज ड) हेड पेज

५) 'बॅक स्पेस' ही की–बोर्ड वरील ——— आहे.
अ) न्युमरिक की ब) फंक्शन की
क) स्पेशल की ड) अल्फाबेटीकल की

६) 'डॉट मॅट्रीक्स' हा ——— चा एक प्रकार आहे.
अ) माऊस ब) इनपुट उपकरण
क) मॉनिटर ड) प्रिंटर

७) मॉनिटर ला ——— म्हणून ही ओळखतात.
अ) सी. पी. यु. ब) सी. डी. – रोम
क) डी. वी. डी. ड) वी. डी. यु.

८) 'सफारी' हे ——— आहे.
   अ) वेब बाऊझर ब) सॉफ्टवेअर
   क) प्रोसेसर ड) प्रिंटर

९) 'Yahoo !' हे ——— आहे.
   अ) ई–मेल ब) सर्च इंजिन
   क) सॉफ्टवेअर ड) ऑपरेटींग सीस्टिम

१०) मॅन (MAN) म्हणजे ——— होय.
   अ) मेट्रोपोलिटन एरीया नेटवर्क ब) मेट्रो एरीया नेटवर्क
   क) मॅक्रो एरियल नेटवर्क ड) मायक्रो एरीया नेटवर्क

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१) ई–लर्निंग ची संकल्पना स्पष्ट करून त्याची वैशिष्टये सांगा. **१०**

२) शैक्षणिक व्यवस्थापनात आय. सी. टी. चा वापर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

१) ई–मेलची संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे फायदे व तोटे सांगा.

किंवा

२) आय. सी. टी. सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

१) एम. एस. एक्सेल च्या वैशिष्टयांची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

२) एम. एस. पावर पॉईंट बाबत सविस्तर चर्चा करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**

१) वेब बाऊझर.

२) लॅन (LAN)

३) रॅम (RAM)

४) रोम (ROM)

५) इंग्रजीतील संप्रेषण कौशल्ये

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (New/Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Information and Communication Technology in Physical Education (ICT) (20503401)

Day & Date: Friday, 02-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) 1 GB = _____?
a) 1024 MB b) 1024 KB
c) 1024 Bites d) 1024 Bytes

2) MS-Word is _____ software.
a) Application b) Virus
c) Algorithm d) Operating

3) Joystick is an _____ device.
a) Output b) Processing
c) Input d) Numeric

4) _____ is the first page of any website.
a) Master page b) Home page
c) Main page d) Head page

5) 'Back space' key is a _____ on Keyboard.
a) Numeric Key b) Function Key
c) Special Key d) Alphabetical Key

6) ‘Dot Matrix' is a type of _____.
a) Mouse b) Input device
c) Monitor d) Printer

7) The Monitor is also known as _____.
a) CPU b) CD-ROM
c) DVD d) VDU

8) 'Safari’ is a _____.
a) Web browser b) Software
c) Processor d) Printer

9) ‘Yahoo!’ is a ______.
a) E-mail b) Search engine
c) Software d) Operating system

10) MAN Stands for ______.

a) Metropolitan Area Network　　b) Metro Area Network
c) Macro Arial Network　　d) Micro Area Network

Q.2 Answer the following questions.

1) Explain the concept of E-learning and give its features. **10**

2) Explain the use of ICT in educational management. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Explain concept of E-mail and give its advantages and disadvantages.

OR

2) Explain ICT in detail.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

1) Discuss about the features of MS-Excel detail.

OR

2) Discuss about MS-Power Point in detail.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**

1) Web browser
2) LAN
3) RAM
4) ROM
5) Communicative skills of English

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र - IV) (नवीन / जुना) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Sports Psychology and Sport Sociology (20503402)

वार, दिनांक : सोमवार, ०५-०५-२०२५ कमाल गुण: ८०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) खेळांतील स्पर्धेच्या कमी दर्जाच्या कामगिरीचे कारण हे ––– आहे.
अ) अपयशाची भीती ब) चिंता
क) आक्रमण ड) प्रेरणा

२) ––– यांच्या मते मानसशास्त्र म्हणजे वैयक्तिक कृतीचे शास्त्र होय.
अ) वॅटसन ब) वुडवर्थ
क) हिलगार्ड ड) बी. सी. राय

३) सामाजिकरण हे समाज व ––– च्या व्यक्तिगत वारसावर अवलंबून असते.
अ) सांस्कृतिक वारसा ब) राष्ट्र
क) व्यक्तिमत्व ड) वरील सर्व

४) आंतरराष्ट्रीय क्रीडा आणि शारीरिक शिक्षण परिषदेचे बहुराष्ट्रीय पथक क्षेत्रातील अभ्यास म्हणजे ––––.
अ) जीवशास्त्र ब) शरीरचना शास्त्र
क) क्रीडा समाजशास्त्र ड) वरील सर्व

५) 'पर्सनॅलिटी' या शब्दाची उत्पत्ती मूळ लॅटीन ––– शब्दापासून आली आहे.
अ) पर्सन ब) परसोना
क) पार्सो ड) पर्सनल

६) मानसशास्त्रातील 'सायको' शब्दाचा अर्थ –––.
अ) आत्मा ब) वर्तन
क) मन ड) बोध

७) चिंतेचे ——— प्रकार आहेत.
अ) एक ब) तीन
क) दोन ड) चार

८) व्यक्तीमत्व म्हणजे ———.
अ) स्थिर ब) गतीशील
क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही

९) समाजातील व्यक्तीची भूमिका आणि दर्जा निश्चित करणे अशा सर्व सवयींची एकत्रीकरण म्हणजे ———.
अ) व्यक्तीमत्व ब) व्यक्तीभेद
क) प्रेरणा ड) चिंता

१०) ——— यांच्या मतानुसार व्यक्तीमत्व अशी गुणवत्ता आहे जी एखादा व्यक्ती दिलेल्या परिस्थितीला काम करू शकेल याचे भाकीत करता येते.
अ) शेल्डन ब) लेबॉन
क) आर. बी. कॅटेल ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.
१) क्रीडा च्या द्वारे सामाजिकरण स्पष्ट करा. **१०**
२) क्रीडा आणि सामाजिक माध्यमे सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) प्रेरणेचे प्रकार व क्रीडा प्राविण्य सविस्तर स्पष्ट करा.
२) क्रीडेचे द्वारे नेतृत्वगुणाचा विकास सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) भारतामध्ये क्रीडा मानसशास्त्राचे सध्याचे स्थान सविस्तर स्पष्ट करा.
२) व्यक्तिमत्वाचा क्रीडा प्राविण्यावर होणारा परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) समूह गतीमानता
२) क्रीडेची सामाजिक भूमिका
३) ताण आणि क्रीडा प्राविण्य
४) चिंता आणि क्रीडा प्राविण्य
५) आक्रमकता आणि क्रीडा प्राविण्य

SLR-CD-26

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Sem- IV) (New/Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Sports Psychology and Sport Sociology (20503402)

Day & Date: Monday, 05-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) The reason for lower performance in sports competition is _____.
a) Fear of failure b) Anxiety
c) Aggression d) Motivation

2) According to _____ psychology can be defined as the Science of the activities.
a) Watson b) Woodsworth
c) Hilgard d) B.C. Rai

3) Socialization depends on the social and _____ of individuals Society.
a) Cultural heritage b) Nation
c) Personality d) All of these

4) _____ is a field of study was multinational panel of the international council of sports and physical education.
a) Biology b) Anatomy
c) Sports sociology d) All of these

5) The origin word of 'Personality' in Latin is _____.
a) Person b) Persona
c) Perso d) Personal

6) In psychology the word 'psycho' means _____.
a) Soul b) Behavior
c) Mind d) Consciousness

7) Anxiety are _____ types.
a) One b) Three
c) Two d) Four

8) Personality is ______.
a) static b) dynamic
c) Both a and b d) None of these

9) _____ is integration of all habits which determine the role of status of the person in society.
a) Personality b) Individual difference
c) Motivation d) Anxiety

10) According to _____ personality is that quality which permits a predication of what a person will do in a given situations.
a) Sheldon b) Lebon
c) R.B. Cattel d) None of these

Q.2 Answer the following questions.
1) Explain in details socialization through sports. **10**
2) Explain in details sports and social media. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain in details types of motivation and sports performance.
2) Explain in details Leadership development through sports.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain in details present status of sports psychology in India.
2) Explain in details Effect of personality on sports performance.

Q.5 Write short notes. (Any Four) **20**
1) Group dynamic
2) Role of sports in society
3) Stress and sports performance
4) Anxiety and sports performance
5) Aggression and sports performance

Seat No.	

Set P

एम.पी.एड्. (सत्र - IV) (नवीन / जुना) (CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Value and environmental Education (20503408)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ | कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

१) मूल्ये ही ––– नुसार बदलतात.
अ) काळ ब) पैसा
क) निसर्ग ड) वस्तू

२) व्यक्ती, समाज आणि विश्व यांचा विकास ––– मुळे आहे.
अ) पैसा ब) मूल्य
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

३) मूल्यशिक्षण ––– संबंधित आहे.
अ) बोधात्मक ब) भावनात्मक
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

४) ––– हे वैयक्तिक मुल्याचे उदाहरण आहे.
अ) श्रमप्रतिष्ठा ब) मानवता
क) देशभक्ती ड) यापैकी नाही

५) सामाजिक मुल्ये ––– आहे.
अ) नम्रता ब) लिंग समानता
क) धार्मिक ड) वरील सर्व

६) जलप्रदुषणाची संकल्पना संयुक्त स्थापनेच्या अध्यक्षीय सल्लागार समितीने कोणत्या वर्षी सर्वप्रथम मांडली?
अ) १९६५ ब) १९६६
क) १९६७ ड) १९६८

७) चिपको आंदोलनाची सुरूवात सर्वप्रथम कोणत्या गावी झाली?
अ) मंडला ब) शिरूर
क) मोहोळ ड) यापैकी नाही

८) अप्पिको आंदोलनाची सुरूवात कोणत्या राज्यात झाली?
अ) महाराष्ट्र ब) हिमाचल प्रदेश
क) कर्नाटक ड) बिहार

९) अप्पिको हा शब्द कोणत्या भाषेतील आहे?
अ) हिंदी ब) कन्नड
क) मराठी ड) यापैकी नाही

१०) व्याघ्र प्रकल्पाचे उद्देश ———.
अ) जंगल वाचवणे ब) वाघ वाचवणे
क) पाणी वाचवणे ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
१) पर्यावरण मूल्य सविस्तर लिहा. **१०**
२) कचरा व्यवस्थापन सविस्तर लिहा. **१०**

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) हवा प्रदुषणाचा आरोग्यावर होणारा परिणाम लिहा.
२) पर्यावरण शिक्षणामध्ये शिक्षकांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१५**
१) मूल्य शिक्षणामध्ये शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा.
२) पर्यावरण शिक्षणाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी लिहा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **२०**
१) मूल्य आणि त्याचे प्रकार
२) चिपको चळवळ
३) अप्पिको चळवळ
४) मातीचे प्रदुषण
५) जल प्रदुषण

Seat No.	

Set P

M.P.Ed. (Sem- IV) (New/Old) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Value and environmental Education (20503408)

Day & Date: Wednesday, 07-May-2025 Max. Marks: 80
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **10**

1) Value changes according to _____.
a) Time b) Money
c) Nature d) Object

2) The development of person, society and world is due to _____.
a) Money b) Value
c) a and b both d) None of these

3) Value of Education is related to ______.
a) Cognitive b) Affective
c) Both a and b d) None of these

4) _____ is the example of personal value.
a) Dignity of labour b) Humanity
c) Patriotism d) None of these

5) The social value is _____.
a) Modesty b) Equality of gender
c) Religious tolerance d) Above all

6) In which year the United Nations president summons discovery committee stated the concept of water pollution.
a) 1965 b) 1966
c) 1967 d) 1968

7) In which village the Chipko movement started
a) Mundala b) Shirur
c) Mohol d) None of these

8) In which state Apiko movement was started.
a) Maharashtra b) Himachal Pradesh
c) Karnataka d) Bihar

9) The word Apiko is derived from which language.
a) Hindi b) Kannada
c) Marathi d) None of these

10) Objective of Tiger project is ______.
a) To save forest b) To save tiger
c) To save animals d) All of the above

Q.2 Answer the following questions.
1) Explain in details Environmental Ethics. **10**
2) Explain in details Waste management. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Effect of health on Air pollution explain.
2) Explain in details Role of Teacher in Environmental Education.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**
1) Explain in details Role of teacher in Value Education.
2) Explain in details Historical background of Environmental Education.

Q.5 Write short note on. (Any Four) **20**
1) Value and its types
2) Chipko movement
3) Apiko movement
4) Soil pollution
5) Water pollution